

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 236 — GOD. VI.

ŠIBENIK, 20. OŽUJKA 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

DRUG MOŠA PIJADE

Naši narodi su izgubili jednog od najvećih sinova

Slavajhvala

U ovim tužnim danima zastava je spuštena na pola koplja, i one zastave opomnju na borbu, koja u našim srcima krije se od onoga časa, kada su eterom stigle prve vijesti, da je drug Moša Pijade pao. Od prvog saznanja da je fizički nestao još jednog revolucionara i borca, osjećaj boli raste, jer raste naša svijest o velikim gubitka.

U redovima Partije od njezinog postanka, drug Moša Pijade, po svojim sklonostima sukar, odbacuje paletu. Očito nikad nije prestao voljeti boju, ali ga ritam ondanjeg života u novinarstvo. Kao urednik »Pravde«, koju štampa kao prvu srpsku novinu poslije austrijske okupacije Beograda u Beogradu, raskrsta sa svojim vlasnicima, jer se ne slaže s onima, koji brane korupciju i teror. U ondanjoj Jugoslaviji, zemlji afera i progona, drug Moša Pijade, koji je uvijek i na prvom mjestu bio čovjek i volio čovjeka, napada u rečima svoje »Slobodne reči« Zakon o zaštiti države, upire prstom na disonance društvenih odnosa i kliče protiv građanske demokracije.

Mitrovačka kaznionica logična je posljedica takvog stava.

Izolacija i šikana među kaznioničkim zidinama ne slamaju ni čovjeka ni borca. Kao komunist izvršava zadatke, koje mu Partija povjerava. Njegova aktivnost među zatočenicima zadivljuje. Upornost, kojom je podizao duhove i tumačio liniju Partije, govori o jednom vrućem srcu, koje je kucalo za bolju budućnost čovjeka.

U Mitrovici prevodi kapitalna djela marksističke literature. U godinama 1932. i 1933. bljesnuli su na tmurnom nebu reakcionarne Jugoslavije »Bijeda filozofije« i »Kapital«, Marksova remek djela u prijevodu mitrovačkog kaznjenika, čiji duh i pouzdanje nije ispila tama ćelije.

Cetnaest godina teške robije su ipak vrijeme koje prolazi. Ali time nije bilo robljanje Moše Pijade. Klasični neprijatelj nalazi nova mjesta i nove izličke, da ovog revolucionara odvoji od masa.

Tek 1941. godinom za druga Mošu Pijade otvara se sloboda od kazamata — Revolucija. Taj uporni borac stupa u njene prve redove. Radi na organiziranju Narodnog ustanka, učestvuje u vodenju Narodnim ustankom, u kojem već djeluje na onom što ga čeka u oslobođenoj domovini, u kojoj postaje političarem i državnikom.

Odluke II. zasjedanja AVNOJ-a, Ustav, Ustavni zakon, mnogi zakoni, uredbe i propisi, kojima se stvarala nova Jugoslavija i regulirali odnosi u njoj, zasnovani na uništenju eksploatacije čovjeka po čovjeku, dobrim su dijelom djelo njegovog znanja, ljubavi i revolucionarnog žara.

Umjetnik i novinar, koji je vrijeme između dva rata najvećim dijelom proživio po kaznionicama, završio je život kao državnik, vraćajući se s uspješno

(Nastavak na 2. strani)

Život ispunjen borbom i radom

Moša Pijade, rođen je 4. siječnja 1890. godine u Beogradu, gdje je završio osnovnu školu i pet razreda gimnazije. Napušta gimnaziju 1905. godine i počinje da uči slikarstvo kod slikara Boška Vučevića. Zatim, od 1906. do 1909. godine studira slikarstvo u Münchenu; prvo u privatnoj školi, a zatim u Minhenskoj akademiji likovnih umjetnosti. Od veljače 1909. do ožujka 1910. boravio je u Parizu, baveći se slikarstvom i živeći pod vrlo teškim materijalnim okolnostima. Zatim se vraća u Beograd, gdje je jedno vrijeme bio honorarni novinar.

Od 1913. do 1915. godine živio je u Ohridu, gdje je bio honorarni nastavnik crtanja. Ali, uskoro napušta svoj poziv i ponovo se vraća

novinarstvu. Godine 1911. Moša Pijade je jedan od osnivača i sekretar Udruženja novinarskih suradnika, prve sindikalne novinarske organizacije, koja se 1913. godine spojila sa Srpskim novinarskim udruženjem. U vrijeme Prvog svjetskog rata od 1915.—1918. godine radio je neko vrijeme kao knoobar i firmopisac, a istovremeno je pisao studiju o Meštoviću i bavio se prevodenjem Moliera i Rablea.

Poslije završetka rata, početkom 1919. godine, prihvaća napredne ideje marksizma i pokreće svoj dnevni list »Slobodna reč«, koji je izlazio od ožujka 1919. godine. Te godine još nije bio član Komunističke partije, ali je radio po di-

rektivama partijskog rukovodstva. U članstvo Partije primljen je siječnja 1921. godine. U toku iste godine bio je suradnik centralnog partijskog lista »Radničke novine« i sekretar partijske organizacije »Dunav« u Beogradu. Na prvom jugoslavenskom novinarskom kongresu u Sarajevu 1920. godine, Moša Pijade je izabran za prvog sekretara Udruženja novinara.

Poslije hapšenja članova Izvršnog odbora Komunističke partije Jugoslavije, 1921. godine, Pijade je ušao u Izvršni odbor Partije, koji je bio sastavljen od zamjenika po-hapšenih članova. Još u proljeće iste godine nalazio se u grupi lje-

(Nastavak na 2. strani)

Saopćenje Centralnog komiteta SKJ i Saveznog odbora SSRN Jugoslavije

15. ožujka u 18 sati poslije podne preminuo je u Parizu drug Moša Pijade, član izvršnog komiteta Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije i član predsjedništva Saveznog odbora Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije.

Smrcu druga Moše Pijade Savez komunista Jugoslavije i Socijalistički savez radnog naroda Jugoslavije, radnička klasa, svi narodi socijalističke Jugoslavije, gube iz svojih redova dosljednog revolucionara, plamenog tribuna, prvoborca za stvar radničke klase, omiljenog druga i rukovodioca, koji je oličavao najpozitivnije osobine borca-komuniste.

Njegovom smrću naši narodi su izgubili jednog od najvećih sinova svoje socijalističke domovine, čovjeka koji je u toku skoro četiri decenija stajao u prvim redovima radničke klase u borbi za pobjedu socijalističke misli i socijalističkih društvenih odnosa u našoj zemlji.

Ime druga Moše Pijade nerazdvojno je povezano za prve godine stvaranja Komunističke partije Jugoslavije, za njeno idejno izrastanje i čeličenje. Kroz kazamate predratne Jugoslavije, kroz vatru Oslobođilačkog rata i revolucije, kroz naporni rad na poslijeratnoj izgradnji sagorijevao je u borbi na poslu, posvećujući svoju neiscrpu energiju za slobodnog socijalističkog čovjeka i za slobodnu socijalističku domovinu.

Njegova neustrašivost pred klasnim neprijateljem upornost u izvršavanju svih zadataka koje je Partija postavljala pred svoje članove i sve svijesne borce za socijalizam inicijativnost i inventivnost na rukovodećim dužnostima služiti će uvijek kao svijetlo primjer današnjim i budućim generacijama graditelja socijalizma.

Neka je slava drugu Moši Pijade.

CENTRALNI KOMITET SAVEZA KOMUNISTA JUGOSLAVIJE

SAVEZNI ODBOR SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA JUGOSLAVIJE.

SAHRANA

U ponedjeljak poslije podne u Grobnici narodnih heroja na Kalemegdanu, uz najveće počasti, sahranjen je drug Moša Pijade. Do časa, kad je beogradskim ulicama krenula žalobna povorka, u foajeu Savezne narodne skupštine poklonilo se uspomeni druga Moše Pijade više od 220.000 ljudi iz Beograda i svih krajeva Jugoslavije.

Točno u 14 sati kovčeg s posmrtnim ostacima neumornog revolucionara iznijeli su iz Savezne skupštine njegovi najbliži suradnici, članovi Izvršnog komiteta CK SKJ: Tito, Aleksandar Ranković, Ivan Gošnjak, Edvard Kardelj, Franc Leskošek i Đuro Salaj. Kad je lijes velikim sinom naših naroda stavljen na lafet, u ime Savezne narodne skupštine oprostila se od preminulog predsjednika drugarica Lidija Šentjurec. Na Trgu Republike oprostajne govore održali su predsjednik Narodnog odbora kotara Beograd Miloš Minić i predsjednik Akademij-skog savjeta ENRJ dr. Siniša Stanković. Kilometrima dugačka, pogrebna povorka, koja je prošla kroz nijemi špalir stotina tisuća ljudi, zauzela je na Kalemegdanu, pred grobnicom Narodnih heroja. Tu se pred otvorenom rakom, riječima najdublje tuže, predsjednik Tito oprostio od svog bliskog suradnika i druga.

Oproštaj druga Tita

Opraštajući se od druga Moše Pijade pred Grobnicom Narodnih heroja na Kalemegdanu, predsjednik Republike drug Tito održao je ovaj oproštajni govor:

»Dragi druže Moša,

Nisam mogao ni slutiti, kada smo se rastali prije Tvoga puta, da ću morati da razgovaram s Tobom posljednji put. Navikli smo već više od 25 godina, da se susrećemo na drugi način, da zajednički dijelimo teškoće i radosti, koje nam je donosila naporna svakodnevna borba za novo i pravednije društvo, za pobjedu socijalizma u našoj zemlji. Utoliko mi teže pada ovaj oproštaj, što je podmukla smrt došla tako iznenadno i neočekivano.

Iako su Tvoj revolucionarni život i Tvoja djela poznati svakom našem radnom čovjeku, pa i daleko izvan granica naše zemlje, osjećam za potrebu i dužnost da kažem nešto o Tebi, o Tvojim revolucionarnim djelatnostima, ne zato da bih dao ocjenu Tvog života i rada, nego zato da bih Ti zahvalio kao svom milom drugu i suborcu, u ime svoje, u ime naše Partije i svih naših naroda za sve što si učinio, i da bih, makar u najkraćim crtama, ukazao mladim pokoljenjima kakvog smo čovjeka imali i ovih dana izgubili.

U mojim mislima, u mojim očima, ostala je neizbrisiva slika našeg prvog susreta u lepoglavskoj kaznionici. Radovali smo se obojica što smo se i lično upoznali. U mislima vidim kako sjediš zamotan u ponjave i grubo zatvorsko čebe, pomodriljeh ruku od zime, i prevodiš »Kapital« i druga Marxova djela. Dan za danom, mjesec za mjesecom, godinu za godinom, Ti si neumorno na tome radio, a ja i svi mi drugi divili smo se Tvojim strpljivosti i upornosti, Tvojim nesalomljivoj energiji koja je prelazila i na nas.

Teško je ista reći o Tebi, a ne govoriti o borbi naše Partije i radničke klase u uslovima stare monarhohafističke Jugoslavije, ne govoriti o našoj revoluciji, o izgradnji naše socijalističke domovine, o borbi za očuvanje njene nezavisnosti i slobodnog socijalističkog razvika, o borbi naše zemlje za istinsku ravnopravnost među narodima.

Tvoj život i revolucionarni rad vjerno odražavaju tešku borbu radničke klase i narodnih masa u staroj Jugoslaviji protiv porobljavanja i eksploatacije, jer si Ti, u-

stvari, bio jedan od pionira našeg radničkog pokreta, kao što si kasnije bio i jedan od najaktivnijih pionira izgradnje naše socijalističke države. Proniknuvši još od ranih dana u nauku velikih učitelja radničke klase, Marxa, Engelsa i Lenjina, od početka si shvatio revolucionarnu misiju proletarijata i čitav svoj život posvetio ostvarenju te misije. Tvoj revolucionarni duh i plemenito srce nisu se mogli pomiriti s porobljavanjem radničke klase i naroda u staroj Jugoslaviji i u svijetu uopće. Spoznao si da samo organizirana radnička klasa, nadahnuta idejama marksizma, može učiniti kraj nasilju i izrabljivanju, i zato čitavu svoju djelatnost, naročito poslije »Obznanek«, usmjeravaš u tom pravcu.

U ovom razdoblju aktivno radiš na organiziranju radničke klase, na podizanju njene svijesti i razvijanju njene štampe i publicistike. Revolucionarna energija radničke klase dala Ti je snagu i vjeru da izdržiš u ovoj teškoj i složenoj borbi. Ali baš zbog takve vjernosti i dosljednosti u borbi u redovima radničke klase, sručio se sav bijes vladajuće reakcije na Tvoja leđa, Osudivši Te na dugogodišnju robiju, nadali su se da će uništiti Tvoje krhko tijelo, ali nadvladao je Tvoj snažan revolucionaran duh, a Tvoja nepokolebljiva vjera učinila je da si mogao izdržati sve tegobe.

Dragi druže Moša, Tvoja 40-godišnja revolucionarna djelatnost bila je ispunjena velikim iskušenjima i opasnostima koje su mnoge dovele do toga da pokleknu pred klasnim neprijateljem. Ali Tebe, čiji je duh bio mnogo snažniji od Tvoje fizičke snage, prožimala je nepokolebljiva vjera u pobjedu radničke klase i socijalizma — Tebe ništa nije moglo skrenuti s puta kojim si jedamput za uvijek odlučno krenuo. Onom strašću kojom si volio radnog čovjeka i borio se za njega, mrzio si njegove ugnjetачe i borio se protiv njih.

Samo time i Tvojom visokom revolucionarnom svijesću može se objasniti Tvoja dosljednost i nepomirljivost prema klasnom neprijatelju, jer si Ti, dragi druže Mošo, po svojim tadašnjim kvalitetama, odbarenosti i intelektualnoj snazi mogao lakše i bez kolebanja odoljeti ovakvim iskušenjima. 14 godina proveo si u ćelijama monar-

(Nastavak na 2. strani)

Oproštaj druga Tita

(Nastavak sa 1. strane)

hofašističkih kazamata, Nisu ni to čak bile okolnosti koje su Tebe mogle slomiti. Naprotiv, tada se pokazalo kakve se snage u Tebi kriju i do koje mjere se one mogu razbukati. Na robiji si prevodio Marxova djela, razvio si ogroman politički i idejni rad na konsolidaciji naše Partije i tamnicu si pretvorio u školu naših mladih kadrova. I ja sam bio među onima koji su ispod Tvojih ruku uzimali prevedene listove »Kapitala«, željni toga najjačeg ideološkog oružja radničke klase. Sjećam se da si čak u toj situaciji nalazio vremena, a i moći, i za slikarski rad. Tvoja umjetnička priroda nije nikada prestala da živi u Tebi. Govorio si mi često, da se nadaš da ćeš jednog dana moći više da se posvetiš slikarstvu, ali Tvoja prerana smrt onemogućila je tu Tvoju žarku želju. Tvoje 14-godišnje tamnovanje simbolizira tamno doba stare Jugoslavije, ali isto tako u Tvojim ličnosti, neumornom djelovanju i uspravnom držanju pokazuje vitalnost, žilavu energiju i nepobjedivost naše radničke klase.

Ti si u svim, pa i u najtežim uslovima, umio da otkriješ najbolje mogućnosti i da nađeš najpogodnije oblike borbe protiv klasnog neprijatelja. Zato upravljajući stare Jugoslavije nisu bili spokojni ni onda kada su Te držali u svojim tamnicama. Još mnogo prije našeg susreta u zatvoru saznao sam za Tvoj rad. Ali Tvoje osobine čovjeka, komunista, borca, upoznao sam tek tamo, na robiji. Tvoje ocjene situacije u Partiji i u zemlji, Tvoj rad i držanje još su me više učvrstili u uvjerenju da bez odlučne borbe za jedinstvenu monolitnu Partiju, protiv svih frakcionaša, nema ni pobjede radničke klase. Nesumnjivo su Tvoje velike zasluge, na robiji, da je Centralni komitet 1937. godine mogao pravilno ocijeniti karakter i opasnost frakcionaških borbi za našu Partiju i donijeti pravilnu odluku za likvidaciju te opasnosti — spasiti jedinstvo Partije.

Ono što si Ti na robiji učinio, boreći se živom riječju, perom, slikom, prevodilačkim radom, ono što si dao u borbi protiv klasnog ugnjetavanja, značajno je isto onoliko, koliko i ona Tvoja strpljiva i dosljedna borba protiv unutrašnjih neprijatelja naše Partije. I u jednoj i u drugoj borbi Ti si izdržao do kraja, ne stedeći se, bez svjestan da bez takve borbe nema ni pobjede radničke klase.

Cetrnaestogodišnje tamnovanje iskoristio si da bi i sebe i mnoge svoje drugove pripremio za predstojeće sudbonosne okršaje sa klasnim neprijateljem i sa stranim zavojevačima. I kada je do tih okršaja došlo, u danima Narodne revolucije, zablistao si punim sjajem revolucionara, organizatora masa i neustrašivog borca, Ogronomna je Tvoja organizatorska uloga u Oslobojilačkom ratu, kao jednog od najistaknutijih vođa Narodnog ustanka. Pored svih Tvojih drugih odgovornih dužnosti, htio bih posebno da istaknem Tvoj rad i doprinos na formuliranju principa i praktičnom oblikovanju prvih organa vlasti radnog naroda. Tvoje učešće u radu i donošenju odluka I. i II. zasjedanja AVNOJ-a. Time

si u praksi radio na stvaranju zajednice stvarno ravnopravnih naroda Jugoslavije, za šta si se zalagao čitavog svog života.

Na ovaj Tvoj rad nadovezuje se Tvoja neumorna aktivnost na svim područjima poslije Oslobođenja zemlje, a naročito u oblasti našeg zakonodavstva, u izgrađivanju pravnih odnosa našeg socijalističkog društvenog sistema.

Nema značajnije aktivnosti u kojoj nisi učestvovao, i tekovine u kojoj nema i Tvoja udjela. I kada su te tekovine (1948. godine) bile ugrožene, i tada si, dragi naš Čiča Janko, isto tako odlučno i dosljedno ustao u njihovu obranu, kao što si to činio i u borbi za njihovo ostvarivanje. Nikada ne ću zaboraviti, kad si u tim teškim danima došao kod mene i kazao: »Druže Stari, znam da Ti je teško, ali računaj i na moju punu podršku, jer sam duboko uvjeren da je naša stvar pravedna i da će pobjediti.«

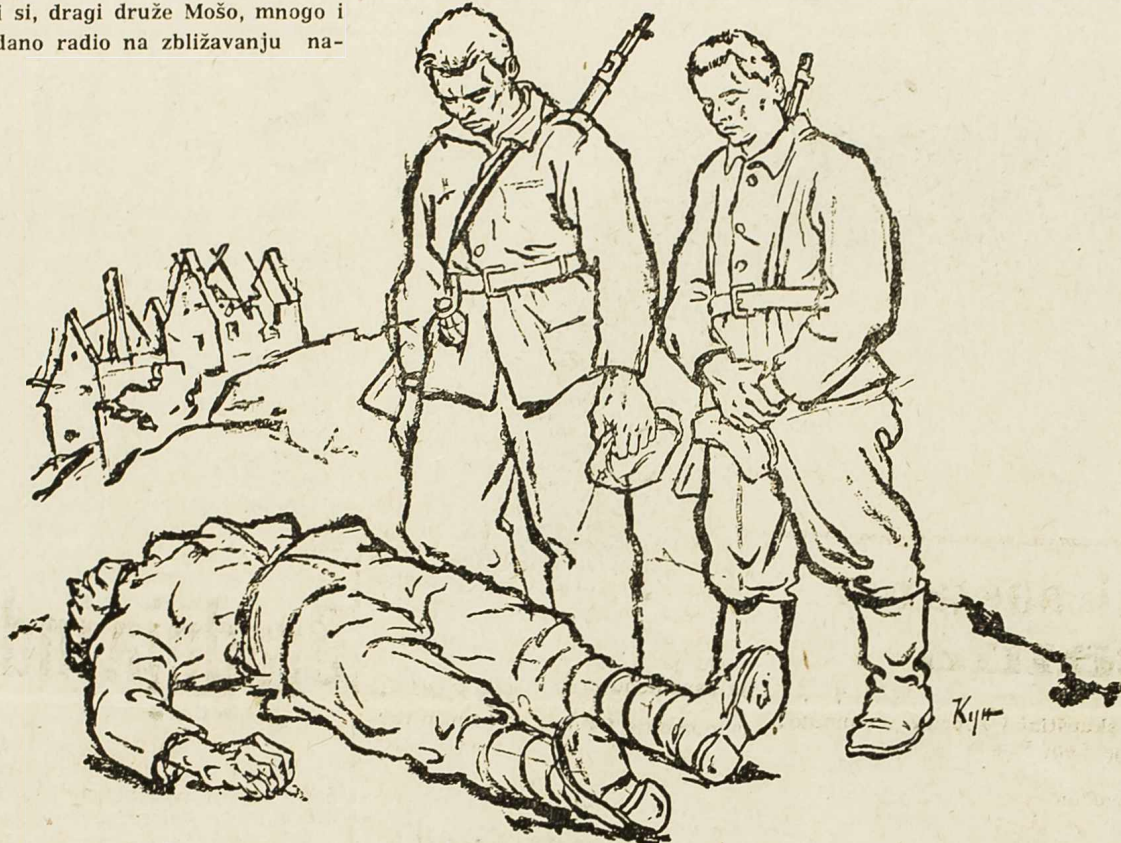
Sve ono čime si raspomagao i čime te je nadahnjivala naša Revolucija, stavio si u službu odbranu naše nezavisnosti, našeg slobodnog socijalističkog razvitka, principa ravnopravnih odnosa među zemljama, prije svega socijalističkim.

Ti si, dragi druže Mošo, mnogo i predano radio na zblizavanju na-

dosljednom borbom za razvijanje socijalističkih društvenih odnosa i protiv birokratskih kočnica društvenog razvitka — to je upravo ono čemu si posvetio 40 godina svog napornog i bogatog života i što predstavlja naš prilog rizični međunarodnog radničkog pokreta i socijalizma.

Nenaknadiv je za nas ovaj gubitak. Malo je takvih svestrano obdarenih i razvijenih komunista među nama, jer su se Tvoje aktivnosti kretale od istaknutog revolucionara pa sve do lucidnog publicista i propagandista marksističke misli, prevodioca, talentiranog slikara. Za takav jedan individualni talent teško je danas naći zamjenu, Tebe mogu zamijeniti grupe mladih drugova koje si ti odgojio, odnosno kolektivni organizatorski talent radničke klase, koja u našoj zemlji ostvaruje svoju historijsku misiju, u koju si Ti utkao čitav svoj život.

Dragi druže Mošo, oproštamo se od Tebe s dubokom tugom ne samo mi, Tvoji najbliži drugovi, ne samo članovi Saveza komunista, nego i svi radni ljudi i narodi naše zemlje. Bio si jedan od najcmljenijih boraca naše Partije i

roda, na njihovoj prijateljskoj suradnji na ravnopravnim osnovama, na jačanju mira i progresivnih snaga u svijetu — čime si mnogo pridonio međunarodnom ugledu i afirmaciji politike naše zemlje. Na takvom poslu Ti si i završio svoj plodonosan život.

Dragi Čiča Janko, Ti odlaziš od nas u danima, u kojima već osjećamo plodove borbe radničke klase i njene avangarde, plodove i Tvoje borbe. Bolji život radnih ljudi nije više daleka budućnost, on postaje stvarnost za radnog čovjeka naše zemlje. Ti si svoj život posvetio interesima i ostvarenju historijskih zadataka radničke klase. Razvijanje i oslobađanje ogromnih stvaralačkih energija radničke klase i radnih ljudi naše zemlje, čemu si i Ti pridonio svojom nepomirljivom i

najmiljenijih sinova naših naroda. O tome svjedoči ova tuga kojom Te svi ispraćamo. Za sve nas ostaj ćeš svijetli primjer revolucionar, humaniste, odanog i uvijek discipliniranog člana Saveza komunista, plemenitog tribuna radnog naroda, neumornog radnika, čovjeka od akcije i stvaralačkog duha, ostaj ćeš lik komunista kakvog je mogla dati herojska borba naše Partije i naša Revolucija.

Takav lik ostaj će u vječitost uspomenu naših naroda i služiti će kao uzor mladim generacijama, kako treba raditi i boriti se za slobodu i napredak svoje domovine, za stvar radničke klase, za socijalizam.

Neka Ti je vječna slava, dragi naš druže Mošo!

Dr. Ribar o Mošinom revolucionarnom radu ČOVJEK VELIKIH SPOSOBNOSTI

Nenadana smrt druga Moše Pijade potresla je sav naš radni narod, a mene naročito, jer sam druga Mošu poznavao. Kad mi je drug Zvonko Brkić saopćio tužnu vijest, zastao sam u razgovoru. Potresla me ta strašna vijest. Njegova smrt posjetila me na smrt mog sina Lole. Oni su zaista bili nerazdruživi. Zbog Lole, dolazio je drug Moša gotovo svakog dana u moju kuću i tamo sam imao prilike da ga lično upoznam.

Njegovom smrću naši narodi su izgubili jednog od najboljih suradnika i boraca za izgrađivanje naše socijalističke republike. On je jedan od onih koji su udarili temelje današnje naše stvarnosti. I zbog toga je taj gubitak tim bolniji i težji.

Kako sam već kazao, s drugom Mošom poznao me odavno, još od 1919. godine kada sam kao vršilac dužnosti predsjednika Privremenog predstavnništva vodio sjednice i tako dolazio u kontakt sa novinarskim izvjestiocima među kojima se

je bio podnošljiviji. Međutim, njegovim odlaskom, u kaznenim zalogima je ponovo uvedeno teško stanje. Kad smo se jednom zgodom potužili njegovom nasljedniku, onda nam je odgovoreno, da za takav režim imaju da zahvale buntovniku i boljševiku Moši Pijade, kojeg ne bi trebalo pustiti iz kaznonice, nego javno objestit nasred Terazija. Kad je drug Moša izlazio iz Mitrovice, zamoljen sam od njegovih drugova da ga u društvu s još jednim advokatom dovedemo do kuće da mu se putem ne bi desila kakova nezdoga, koje su se inače često događale od strane tadanje policije.

Godine 1940. drug Moša je s Lolom i ostalim drugovima bio interniran u Bileću. Nekolicina nas advokata zastupali smo njihovu obranu i tamo mi se pružila prilika da ih u tom malom heregevačkom mjestu nekoliko puta posjetim. Tu sam od druga Moše dobivao potrebne informacije u pogledu logorskog režima. S njim i sa sinom Lolom bio sam u dnevnom dopisivanju i to preko jednog druga koji je stanovao u Trebinju. On je ilegalno uručivao pisma.

Kad se dogodio slučaj da su logorski žandarmi i općinski panduri formalno prelatili druga Mošu i zatvorili ga u samicu, odmah sam bio pozvan radi sastavljanja tužbe nadležnim vlastima. Pratio sam također druga Mošu i Milutinovića, kao njihov pravni zastupnik, sudu u Trebinju i u Dubrovniku radi pregleda u bolnici. To je bilo potrebno da bi ujedno nas dvojica mogli biti svjedoci zločinačkog postupka prema drugu Moši. Podnašane su žalbe i tužbe na bezakonje i neosnovanost internacije, naročito u pogledu druga Moše Pijade, koji je nakon petnaestogodišnje robove odmah oveden u logor.

Nakon što su Moša i Lola bili oslobođeni, požurio sam u Bileće. Zajedno smo došli u Beograd i druga Mošu sam lično dopratio do njegove kuće. Tom prilikom opazio sam na beogradskoj željezničkoj stanici mnogo agenata na čelu s Vujkovićem, koji su nas do Mošine kuće neprestano pratili.

U ratu sam se s drugom Mošom susreo u Bosanskom Petrovcu 1942. godine od kuda smo zajedno pošli u Vrhovni štab do druga Tita. U jesen, pred saziv AVNOJ-a, s njim sam surađivao na izradi Rezolucije, koju je imao donijeti AVNOJ na svom zasjedanju u Bihacu. Naročito za vrijeme IV. i V. neprijateljske ofenzive bili smo, sa kraćim prekidima, uvijek zajedno. Našli smo se i u Jajcu 1943. nekoliko dana prije Drugog zasjedanja AVNOJ-a. Tu smo surađivali na izradi odluka, koje su se imale donijeti na zasjedanju.

Nakon zasjedanja izvršena je sahrana moga sina Lole i tada sam duboko osjetio Mošine divne riječi, koje je izrekao povodom Loline tragične smrti.

Na II. zasjedanju drug Moša je izabran za prvog potpredsjednika AVNOJ-a i od toga dana postali smo suradnici u AVNOJ-u, a poslije u Privremenoj narodnoj skupštini i na kraju u Prezidijumu Narodne skupštine FNRJ.

Suradivali smo punih 10 godina i kroz to vrijeme potpuno sam upoznao intelektualnu snagu, energiju, kulturu, radinost i borbenost druga Moše Pijade. Jednom prilikom, kada smo se našli na večeri kod druga Tita, drug Moša je tada navršio 60 godina života, on ga je pozdravio, naglasivši da Moša spada među one drugove koji su najviše radili. Zaista on je važne poslove obavljao ne samo danju nego i noću, Još za vrijeme rata u Sloveniji sam imao prilike vidjeti druga Mošu kako čitavu noć radi, pa se nisam mogao da načudim kako taj čovjek koristi malo vremena za spavanje.

Da je drug Pijade bio odličar drug i da nas je svakodnevno, nakon sjednice, informirao o svim političkim događajima, kritizirajući, ako je bilo potrebno, ne samo nas članove Prezidijuma, nego i sebe — nije potrebno posebno ističati, jer je to bila dobro poznata činjenica. Takove informacije i kritike on je neumorno vršio po svim mjestima i ustanovama, gdje se god zatekao. Pored tog poslao mnogo je pisao, a pritom je našao vremena da čita i slika, da prisustvuje svim mogućim sastancima i skupovima, da govori na mitinzima i zborovima, da piše članku i da putuje po cijeloj zemlji u cilju agitacije za izgradnju socijalizma.

Drug Moša Pijade bio je zaista neobično izvanredan čovjek velikih duševnih sposobnosti. On je sa lakoćom diskutirao o svim, pa i najstrožijim pitanjima iz raznih oblasti. Na mene, kao pravnika i advokata, naročito je djelovale njegova pravnička erudicija, te lakoća s kojom je on pripremao razne zakonske nacerte za vrijeme i poslije rata, a da ne govorim o nacrtima raznih odluka i rezolucija.

Slava i hvala

(Nastavak sa 1. strane)

završene državničke misije, Borac i revolucionar, koji je nada sve prožet humanizmom, umro je izvršivši još jedan zadatak na ostvarenju politike socijalističke domovine, na razvijanju dobrih odnosa među narodima i na učvršćenju mira u svijetu.

Prekinuta je nit života velikog čovjeka, zastave spuštene na pola koplja, flor i crne zastave podsjećaju na bol, koju nam je naneo nenadani događaj. U svojoj boli tražimo da se odužimo primjermom životu i djelu umjetnika, borca, revolucionara i državnika. Radnički dom »Moša Pijade«, kada bude podignut u našem gradu, bit će samo mali zalag velikom dugu, a misao, da ćemo ostvariti taj zalag, danas je olakšanje našoj tuzi.

Neka je vječna slava i hvala drugu Moši Pijade!

(Nastavak sa 1. strane)

vičara, koji su počinjali borbu protiv desnih skretanja Sime Markovića.

Na drugoj konferenciji Balkanske komunističke federacije u Sofiji 1922. godine, zastupao je Komunističku partiju Jugoslavije. Na drugoj konferenciji Komunističke partije Jugoslavije u Beču, održanoj 1922. godine, Moša Pijade je pretao biti član Izvršnog odbora Komunističke partije Jugoslavije, pošto je na ovoj konferenciji izabrano desničarsko rukovodstvo.

Krajem 1921. godine radio je na stvaranju nezavisnih sindikata i uveo u sindikalni organ »Organizirani radnik«, a u isto vrijeme ponovo pokreće nedjeljni list »Slobodna riječ«, koji je ustvari bio organ Partije. Međutim, ovaj list je ugušen svinbja 1922. godine.

Početak 1923. godine Moša Pijade učestvuje u stvaranju Nezavisne radničke partije. U toku čitave godine istupa protiv stava Sime Markovića po nacionalnom pitanju i protiv likvidatorskih tendencija desnice. Krajem godine, prosinca mjeseca, učestvovao je na Trećoj partijskoj zemaljskoj konferenciji na kojoj je desnica pretrpjela težak poraz.

Poslije zabrane Nezavisne radničke partije, čije je organe »Radnik« i »Okovani radnik« uređivao Moša Pijade, po nalogu Centralnog

Život ispunjen borbom i radom

komiteta, organizirao je ilegalnu štampariju CK i u njoj radio štampajući letke i list »Komunist«. Međutim, studenoga 1924. godine štamparija je provaljena i Moša Pijade je uhapšen 17. veljače 1925. godine.

Sudenje Moši Pijade otpočelo je u jeku borbe protiv radečeva. Sudeno mu je u beogradskom Prvostepenom sudu, gdje su bili suci u koje je režim imao najviše povjerenja. Jedan od tih sudaca tražio je čak i smrtnu kaznu za Mošu Pijade. Međutim, konačna presuda ovog suda bila je da se Pijade osuđuje na 20 godina robove. To je bilo 29. svinbja 1925. Kasacioni sud smanjio mu je kaznu na 12 godina robove, ali 1934. godine, zbog demonstracija političkih osuđenika na robiji, Moša Pijade je osuđen još na dvije godine.

Siječnja 1930. godine premješten je iz zatvora u Sremskoj Mitrovici u Lepoglavu. Godine koje je provodio na robiji nisu u njemu ugušile njegov duh i on je i dalje, kako u mitrovačkoj kaznonici, tako i u Lepoglavi, neumorno radio. Vidio je šta nedostaje radničkoj klasi i

počeo prevoditi marksističku literaturu. Preveo je najveće djelo marksizma »Kapital«, zatim »Bijedu filozofije« i još neke stvari. Icered toga, bio je i predavač na partijskim kursevima.

Godine 1934. došao je u sukob s frakcijom Petka Miletića i gotovo pet godina vodio s njom borbu, najzad uspješno je završivši početkom 1939. godine kao povjerenik CK KPJ. Iz kaznenog zavoda je izašao 3. travnja 1939. godine. Do početka rata živio je u Beogradu i bavio se uglavnom slikarstvom. Siječnja 1940. godine ponovo je uhapšen i sproveden u Bileće u koncentracioni logor, gdje je ostao sve do travnja iste godine. Veljače 1941. opet ga hapse i predaju Državnom sudu, pošto je denunciran od jednog provokatora kao predavač historije SKP(b) na jednom kursu za reonske rukovodioce u Beogradu. Iz zatvora Državnog suda izašao je 4. travnja 1941. godine, dva dana pred napad hitlerovske Njemačke na Jugoslaviju.

Kapitulacija Jugoslavije zatiče ga u Crnoj Gori, gdje je odmah uzeo učešća u pripremanju ustanka,

nam lično učestvuje u julsom ustanku. U jesen 1941. godine radi na organiziranju Durmitorskog odreda, u Pivi i na Zabljaku, a prosinca mjeseca odlazi u Sandžak u Vrhovni štab. Tada, a naročito u Foči početkom 1942. god., učestvuje u organiziranju narodnih odbora i komande mjesta. Krajem veljače ponovo je poslat na Zabljak, gdje je u štabu Durmitorskog odreda radio na organiziranju udarnih bataljona, a u isto vrijeme i na organiziranju narodnih odbora, partizanskih straža, komandi mjesta, kao i komande područja u Šavičkom kotaru. Poslije napanuštanja Crne Gore, odlazi s Vrhovnim štabom u Zapadnu Bosnu kao šef ekonomskog odsjeka Vrhovnog štaba, koji je rukovodio radom narodnih odbora i vojnih pozadinskih komandi, a koji se poslije formiranja AVNOJ-a pretvorio u odsjek za vojne vlasti u pozadini. Ovim odsjekom je također rukovodio Moša Pijade, sve dotle, dok u toku IV. ofenzive taj rad nije postao nemoguć.

U isto vrijeme organizirao u Držićima i štampanje prvog broja »Borbe«.

U toku čitave IV. i V. ofanzive vršio je poslove propagande pri Vrhovnom štabu Narodnoslobodilačke vojske i partizanskih odreda Jugoslavije.

U jesen 1943. g. aktivno je učestvovao u pripremanju Drugog zasjedanja AVNOJ-a na kome je izabran za potpredsjednika.

Kolovoza mjeseca 1944. godine odlazi u Moskvu odakle se vratio u Beograd 7. studenog iste godine. Otad radi na zakonodavstvu. U Ustavotvornoj skupštini bio je predsjednik Ustavotvornog odbora, zatim predsjednik Zakonodavnog odbora Narodne skupštine Srbije i potpredsjednik Prezidijuma Narodne skupštine Jugoslavije. Godine 1946. učestvovao je na Mirovnoj konferenciji u Parizu kao član jugoslavenske delegacije.

Na Petom kongresu Komunističke partije Jugoslavije, srpnja 1948. godine, bio je referent po programu KPJ. Tada je izabran za člana Politbura CK Komunističke partije Jugoslavije, a na Drugom kongresu KP Srbije, za člana Centralnog komiteta Srbije. Godine 1949. na Trećem kongresu Narodnog fronta Jugoslavije, izabran je za člana Predsjedništva Saveznog odbora.

Pored državnih funkcija i funkcija koje je obavljao u političkim i drugim društvenim organizacijama, Moša Pijade bio je vođa jugoslavenske parlamentarne delegacije, koja je 1951. godine učinila posjetu Velikoj Britaniji i Francuskoj. Godinu dana kasnije, kolovoza mjeseca 1952. godine, također je bio vođa naše parlamentarne delegacije u posjeti Grčkoj.

Svinbja 1952. godine na Međunarodnom skupu pristalica mira u Zagrebu, izabran je za predsjednika Privremenog komiteta. Iste godine mjeseca studenoga, na Šestom kongresu Komunističke partije Jugoslavije, izabran je za člana Izvršnog komiteta Centralnog komiteta, a početkom 1953. na Četvrtom kongresu Narodnog fronta za člana Predsjedništva Saveznog odbora Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije. U Saveznom izvršnom vijeću drug Moša Pijade vršio je dužnost potpredsjednika. U siječnju 1951. godine izabran je za predsjednika Savezne narodne skupštine. U međuvremenu predvodio je više parlamentarnih delegacija i ulagao sv snage za uspostavljanje međusobnog razumijevanja i miroljubivog suradnje u svijetu, kojem cilju je bio posvećen i njegov posljednji put u Veliku Britaniju, kada ga je na povratku u Domovinu zatekli iznenadna smrt.

Moša Pijade je nosilac mnogih odlikovanja. Između ostalih odlikovan je Ordenom Narodnog heroja i Ordenom junaka Socijalističke rada.

Vanjskopolitički komentar

Dragocjeno iskustvo
za budućnost

U analima Ujedinjenih nacija Jedanaesto zasjedanje Generalne skupštine besumnje će zauzeti posebno mjesto po onome što je učinilo za stvar mira u svijetu i za jačanje autoriteta ove najveće međunarodne organizacije. Ovo zasjedanje je opravdalo nade čovječanstva u Ujedinjene nacije i završilo neopodno posao koji može biti od vanredno velikog značaja za dalje konstruktivno i miroljubivo rješavanje problema današnje.

Uslovi pod kojima se sastalo Jedanaesto zasjedanje i dalji tok događaja koji su ga pratili, predstavljali su najveće iskušenje za UN od njihovog postanka. Bilo je očigledno da bi zbog neuspjeha u rješavanju problema stvorenih agresijom na Egipt, na jednu od zemalja članica Ujedinjenih nacija, ova organizacija doživjela istu onu sudbinu koju je doživjelo Društvo naroda u predvečerje Drugog svjetskog rata. A to bi bio kraj svim realnim nadama za mir u svijetu. Zato je svakako od najvećeg značaja to što je Jedanaesto zasjedanje Generalne skupštine izdržalo tešku probu i na efikasan način zaustavilo jednu agresiju i najodlučnije odbacilo i žigosalo politiku upotrebe oružane sile za rješavanje spornih problema. Posebnu karakteristiku u ovim događajima predstavlja činjenica da su Ujedinjene nacije imale da se bore protiv nerazumne politike dvije velikih sile — Britanije i Francuske — osnivača ove organizacije, a s druge strane činjenica da su se druge dvije velike sile — SAD i SSSR — iako svaka sa stanovišta svojih interesa, našle na istoj liniji suprotstavljanja rata.

Kao i na nekim prethodnim zasjedanjima i ovoga puta pitanje Alžira i Cipra nalazilo se na dnevnom redu. Međutim, ovi problemi ranije su bili samo doticani, a Britaniji i Francuskoj je ostavljano da same nalaze rješenja. Sada je situacija bila iz osnova drugačija. Kolonijalistička politika u Alžiru i na Cipru svestrano je osvijetljena više-dnevnom diskusijama, ona je sada bila na optuženičkoj klupi, o njoj se glasalo. Pa iako je ishod debate još uvijek prilično daleko od pravednog rješenja, ipak je razvoj alžirsko-ciparskog problema doživio nešto što se kvalitetno razlikuje od ranijeg stanja. Naime, Ujedinjene nacije prvi put su se predstavile kompetentnim forumom za rješavanje ovih pitanja, što je u apsolutnoj oprečnosti s francusko-britanskim kolonijalističkim stavovima da se radi o unutrašnjim pitanjima ovih dviju zemalja. Svaki dalji razvoj u vezi s Alžir i Ciprom ne može više da mimoide sud Ujedinjenih nacija, a to znači da je Jedanaesto zasjedanje stvorilo prve realne i povoljne uslove za rješavanje ovih pitanja.

Događaji na Srednjem Istoku utjecali su da je pažnja Generalne skupštine bila u izvjesnoj mjeri skrenuta s drugih, »tekuci« problema koji se godinama povlače kroz Ujedinjene nacije. Takav je slučaj bio s diskusija-

ma. Ona je bila relativno kratka i kao što to nije učinjeno prethodnih godina, tako ni sada nije nadežna nikakva konkretna formula koja bi rasteretila svijet ogromnih stokova klasičnog i atomskog oružja. Ali pažljivom posmatraču nije moglo izmaći iz vida da je ovogodišnje zasjedanje u tom pitanju učinilo korak dalje. Radi se o tome da nikada kao ovoga puta nije došla do izražaja takva jedinstvenost zemalja članica UN oko insistiranja da se sa terena propagandnih diskusija prede na teren postizanja prvih, makar i ograničenih rezultata. Takvo raspoloženje preovladalo je kod glasanja za rezoluciju kojom se Potkomitetu za razoružanje, koji se ovih dana sastaje u Londonu, stavlja u zadatak da diskutuje o svim prijedlozima podnesenim Jedanaestom zasjedanju i donese prve odluke. Očigledno je uvjerenje najvećeg broja zemalja da bi svaka dalja indiferentnost u problemu razoružanja učinila iluzornim i sve ostale napore za ublažavanje međunarodne zategnutosti.

Positivni elementi Jedanaestog zasjedanja na svaki način prevagnuli su nad negativnim, koji su došli do izražaja blokovskim nadmetanjima. Ta stara praksa, nasljedena iz ranijih zasjedanja ispoljila se prilikom debate o Madarskoj, o prijemu novih zemalja u članstvo Ujedinjenih nacija — NR Kine, Sjeverne i Južne Koreje, Sjevernog i Južnog Vijetnama — ili prilikom diskusije o sovjetskoj žalbi da se SAD bave subverzivnom djelatnošću u SSSR i istočnoevropskim zemljama. Pomenuta pitanja nisu korišćena da bi se raspravljalo o tome na koji način pomoći smirivanju prilika u Madarskoj, na koji način rješavati tako značajno pitanje kao što je univerzalnost OUN ili na koji način otklanjati mješanje jedne zemlje u unutrašnje stvari drugih zemalja, već željom za postizanje propagandnih prednosti. Isto tako među negativnom bilancom ovogodišnjeg zasjedanja treba pomenuti i sporost s kojom su rješavani ekonomski problemi, kao na primjer pitanje ekonomske pomoći nedovoljno razvijenim zemljama, na čemu naročito insistiraju manje države.

Dvanaesto zasjedanje Generalne skupštine počinje za svega šest mjeseci. Suviše bi bilo rano praviti prognoze i pogotovo optimističke pretpostavke u pogledu njegovog karaktera i ishoda. Ne može se potpuno odbaciti mogućnost vraćanja na stare metode diskutiranja i rješavanja, karakteristična za ranija zasjedanja. Međutim, mnogo je vjerovatnije, a i svijest čovječanstva porasla je to takvog stepena, da bi pozitivna iskustva ovogodišnjeg Jedanaestog zasjedanja mogla predstavljati snažan podsticaj za jače angažiranje Ujedinjenih nacija u svim gorućim problemima današnjice i učiniti ovu međunarodnu organizaciju još značajnijim faktorom miroljubivog rješavanja spornih pitanja u svijetu. Ljuban Jakše

Tvornica glinice i aluminija u Lozovu

Savjetovanje o primjeni
elektrotermije i elektrokemije

Savez mašinskih i elektrotehničkih inženjera i tehničara Jugoslavije, u suradnji s Jugoslavenskim komitetom za elektrotermiju i elektrokemiju, pod pokroviteljstvom Udruženja elektroindustrije Jugoslavije, priređuje I. savjetovanje o primjenama elektrotermije i elektrokemije, koje će se održati u Sibeniku od 20. do 23. ožujka ove godine.

U nastavku savjetovanja, 24. o. mj. održat će se, također u Sibeniku, Godišnja skupština Jugoslavenskog komiteta za elektrotermiju i elektrokemiju.

Direktni priređivač Savjetovanja je Društvo inženjera i tehničara u Sibeniku, koje se moglo prihvatiti ovako važnog i odgovornog zadatka zahvaljujući punoj pomoći organa mjesnih narodnih vlasti kao i lokalnih industrija: Tvornice elektrotra i ferolegura, Tvornice lakih metala »Boris Kidrič« i Tvornice glinice i aluminija.

Na Savjetovanju učestvuju kao gosti dva delegata Međunarodnog saveza za proučavanje elektrotermije a očekuje se dolazak delegata društava elektrotehničkih inženjera Poljske, Grčke i Turske.

Delegat Međunarodnog saveza za proučavanje elektrotermije održat će prvog dana Savjetovanja, 20. o. mj. prije podne, po jedno stručno predavanje i to:

M. Descarsin (Francuska): »Neke od primjena elektronike u elektrotermiji«

W. de Ruyter (Holandija): »Surađnja proizvođača električne energije u Holandiji s industrijom«

Elektrotermičke primjene prije završetka Drugog svjetskog rata u Jugoslaviji, sretale su se, poglavito, u našoj elektrokemijskoj i elektrometalurškoj industriji. Mada su kapaciteti mnogih od pomenutih industrija bili početni, ove industrije predstavljale su već tada značajan faktor u elektroprivredi i u privredi uopće.

Od oslobođenja na ovome, obim elektrotermičkih primjena se proširuje, i to kako u elektrokemijskim i elektrometalurškim tako i u ostalim industrijama, kao i u domaćinstvima, a u posljednje vrijeme i u poljoprivredi. Potrošnja električne energije u termičke svrhe stalno se povećava i ona danas iznosi oko 25 do 30% od ukupno proizvedene količine električne energije u Jugoslaviji.

Elektrotermički aparati i uređaji, koji su se ranije gotovo potpuno uvozili, danas se velikim dijelom izrađuju u našoj zemlji i predstavljaju značajnu industrijsku granu.

Povećanje obima elektrotermičkih primjena, koje povoljno utječu na privredni razvitak naše zemlje kao i na uzdizanje životnog standarda, postavlja, međutim, izvjestan broj problema: tehničkih, organizacionih i energetskih, koji se moraju bez odlaganja rješavati.

Za rješavanje tih problema korisna je koordinacija rada svih onih koje problemi elektrotermije interesiraju u cjelini, bilo da je riječ o naučno istraživačkom radu, o primjenama, o konstrukcijama i materijalima ili o energetskim i ekonomskim problemima.

Ova koordinacija je glavni zadatak Jugoslavenskog komiteta za elektrotermiju i elektrokemiju, uz čiju je suradnju Savez mašinskih i elektrotehničkih inženjera i tehničara pristupio organizaciji ovog Savjetovanja.

Veliki broj stručnih i dobro dokumentiranih referata pokriva, uglavnom, oblast primjena elektrotermije i elektrokemije u našoj zemlji.

Oni će na Savjetovanju omogućiti široku diskusiju, iz koje će se izvesti zaključci o današnjem stanju elektrotermičkih i elektrokemijskih primjena u Jugoslaviji, o njihovom perspektivnom razvoju i značaju za našu privredu uopće a posebno za elektroprivredu i za elektrometalurški sektor. Najzad, u industriji će se doći do prijedloga o mogućoj koordinaciji rada na polju primjena elektrotermije u našoj zemlji.

Ovi zaključci, u koliko budu pravilni, direktno će poslužiti jačanju naše privrede, a indirektno i jačanju naše ekonomske i političke nezavisnosti.

DVIJE PROVALNE KRADE
U BUKOVICI

Ovih dana dogodile su se dvije provalne krađe na području Bukovice. U Ivoševcima — Vujašinović, nepoznata lica, opljačkala su osnovnu školu Tom prigodom pored polupunih nekoliko uzanah i sporednih vrata odnešeno je iz stana učiteljice Tanjga Jeka odjevnih predmeta u vrijednosti od oko 22000 dinara.

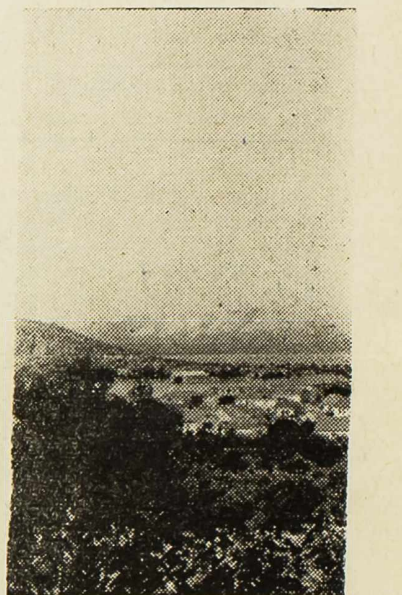
Druga krađa nakon nekoliko dana dogodila se u Nuniću. Tom prilikom opljačkano je 5 domaćinstava. Nepoznati kradljivci odnešili su razno kuhinjsko posuđe, poljoprivredni alat, odjeću i drugo. Organi vlasti vode izviđe. (B. P.)

Prisutni
i vanpartijski

U prostorijama kino dvorane u Murteru održana je godišnja konferencija SK. Ovaj konferenciji pored članova, prisustvovao je i veći broj mjestana van organizacije. Referat je podnio sekretar organizacije drugarica Zdenka Stošić, u kojem je iznijela politička zbivanja kroz proteklu godinu, kako u svijetu, tako i u našoj zemlji. Također se osvrnula na ekonomske prilike zemlje, a posebno privrednog stanja sela. Ona je iznijela i rad pojedinih masovnih organizacija u mjestu, kao organizacija SS-RN, Narodne omladine, Turističkog društva i dr., te je rekla, da zahvaljujući tim organizacijama, a uz svestranu podršku organizacije SK, općenito stanje sela znatno se izmijenilo u odnosu na prethodnu godinu. Na kraju svog referata, drugarica Stošić samokritički se osvrnula na rad organizacije, koji je po njenom mišljenju morao biti daleko bolji. Osobito je naglasila nedovoljan rad na omasovljenju članova organizacije, koji je premlen u odnosu stanovništva Murtera.

U iscrpnoj diskusiji u kojoj su učestvovali i vanpartijski, posebno se diskutiralo, kako organizirati radove na uređenju mjesnih puteva i ulica, što je usko vezano za razvoj turizma, tako važne privredne grane sela. Doneseni su zaključci i date su smjernice za buduću rad organizacije.

Na kraju je izabran novi sekretarijat organizacije u koji su ušli Pero Mudronja kao sekretar te Skraćić Ivan i Turčinov Berislav kao članovi. P. D.

DRUŠTVENI PLAN NA DNEVNOM
REDU OSNOVNIH ORGANIZACIJA SSRN

Nedavno je izrađen prijedlog društvenog plana i budžeta NO-a općine Knin za 1957. godinu. Organizacija SSRN u Kninu i po selima na svojim sastancima upoznavaju članstvo sa sadržajem društvenog plana. Uskoro će se održati zborovi birača na kojima će se raspravljati o novom društvenom planu i budžetu.

Uskoro časopis
Socijalizam

Kao što je već objavljeno u dnevnoj štampi, Odlukom Izvršnog komiteta Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije pokrenuto je izdavanje časopisa »SOCIJALIZAM«, organ CK SKJ koji će tretirati principijelne probleme razvitka socijalizma i socijalističkih društvenih odnosa u Jugoslaviji, politiku Saveza komunista u raznim oblastima društvenog-političkog života, kao i probleme razvitka socijalizma u svijetu i odnosa među socijalističkim zemljama.

Časopis će također objavljivati priloge i materijale iz historije radničkog pokreta i SKJ kao i druge aktualne dokumente iz rada SKJ, zatim bibliografiju i prikaze knjiga, članaka i drugih napisa iz oblasti marksizma objavljenih u našoj i drugim zemljama.

Časopis će početi sa redovnim izlaženjem od maja mjeseca ove godine.

Redakcija časopisa: Moma Marković, Rodoljub Čolaković, Veljko Vlahović, Boris Zihari, Avdo Humo, Stana Tomašević, Lazar Mojsos, Miloš Minić, Stane Kavčić, Filip Bajković, Ivan Rukavina. Glavni i odgovorni urednik: Moma Marković.

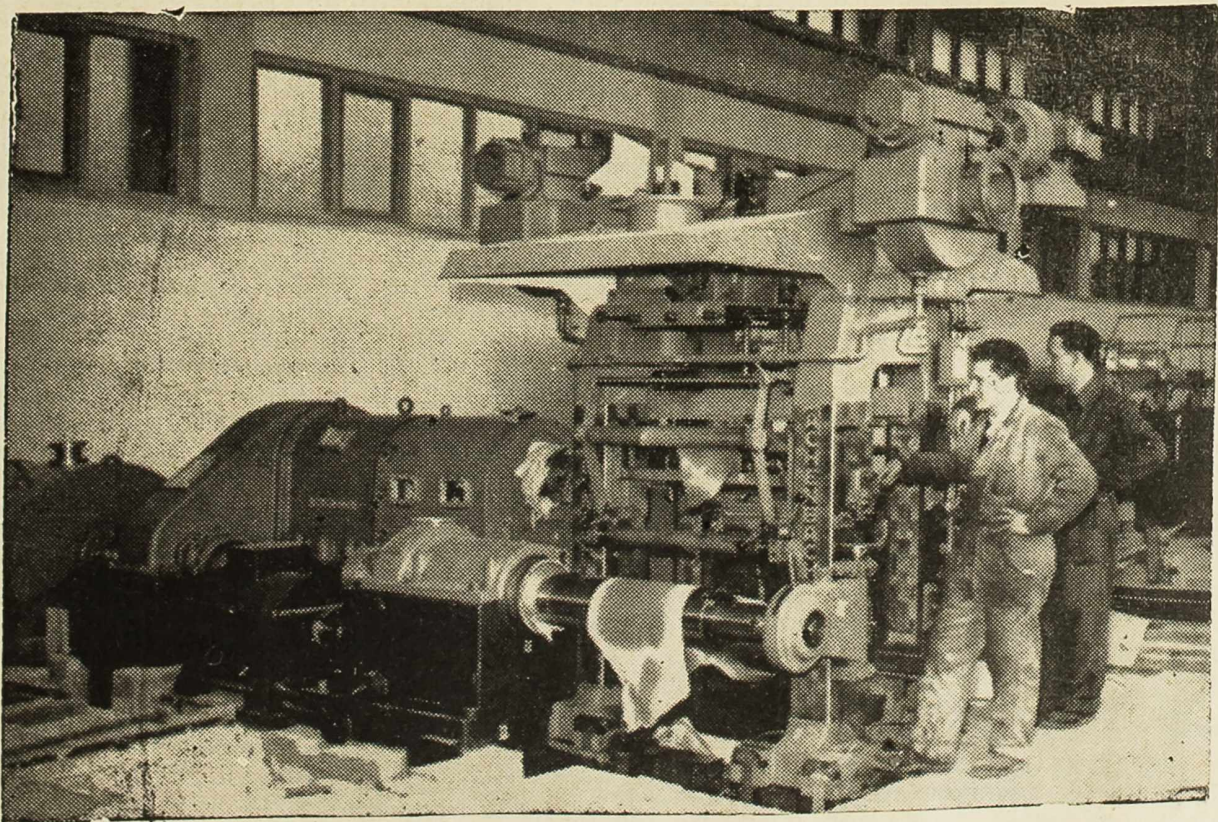
Neki problemi
Industrije „Krka“
Zastarjeli uređaji

Industrija »Krka« sa svojim proizvodima kruhom i tjesteninom snabdijeva čitav naš grad, a tjestenina se izvozi i u unutrašnjost zemlje. Ovaj važan objekt naše prehrambene industrije nalazi se pred jednim velikim i nekoliko manjih problema. Najveći problem je zastarjelost uređaja. Usporedo s tim su proizvodi lošiji, a cijena je veća, pa se teže plasira na tržištu. Danas je u Jugoslaviji izgrađeno nekoliko najmodernijih tvornica tjestenine, koje boljom kvalitetom i nižim cijenama potiskuju našu tvornicu, pa bi se moglo dogoditi,

ukoliko se ovaj problem odmah ne riješi, da ona bude izbačena sa tržišta.

Radni kolektiv ove tvornice savjesno se prihvatio te dužnosti. Već je uloženo 40 milijuna dinara za rekonstrukciju raznih uređaja, kao i za poboljšanje higijensko-tehničke zaštite osoblja. Ulaganjem tih investicija potrebe još nisu zadovoljene, jer još nije postignut maksimum smanjenja troškova proizvodnje. Zato će biti potrebni daljnji radovi za koje je poduzeće već izradilo elaborate. Radovi bi imali započeti iduće godine. Međutim, to je vrlo složen posao, pa će daljnja rekonstrukcija zahtijevati još mnogo truda radnog kolektiva, uprave i mjesnodavnih organa grada, koji bi trebali tome pomoći. Pekarnica je već uređena, a otvorena je i jedna nova prodavaonica kruha, tako da će ti radovi na obnovi biti skoncentrirani uglavnom na tvornicu tjestenine sa mlinicom i jedan manji silos za pšenicu. Ti radovi će zahtijevati investicije u vrijednosti od oko 60 milijuna dinara.

Usprkos teškim uvjetima rada i visokim troškovima proizvodnje ovo je poduzeće, vodeći brigu o potrošačima i našim radnim ljudima, određilo najnižu cijenu svojim proizvodima dajući ih trgovačkoj mreži. Međutim, izgleda, da odgovorni ljudi u trgovačkoj mreži o tome ne vode dovoljno računa, pa, idući za što višom zaradom, tim proizvodima stavljaju maksimalne cijene. Tako, na primjer, industrija »Krka« trgovačkoj mreži prodaje tjesteninu 81 Din po kilogramu, kolače i makarone 86 Din. Te iste proizvode naši potrošači u trgovinama plaćaju 94 Din po kilogramu. Posljedica je toga da se tjestenina, inače tradicionalno dalmatinsko jelo, sve manje prodaje. Mislim, da bi se s ovim trebali pozabaviti savjetnici potrošača i ostali organi vršeci jaču kontrolu. Zlatko Šare

TLM »Boris Kidrič«

Zemlje o kojima se govori

K A Š M I R

Kašmir je planinska država u Aziji, a graniči s Pakistanom, Afganistanom i Kinom.

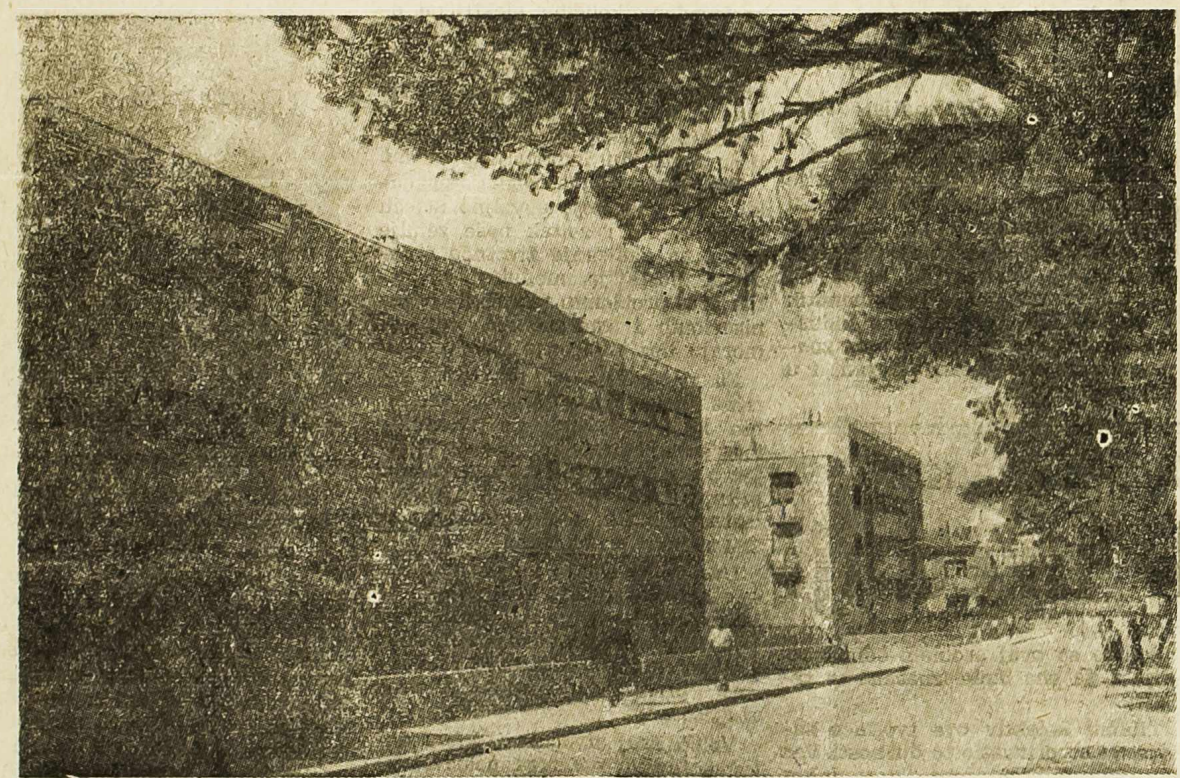
Osnivajući svoje kolonijalno carstvo u Indiji, Engleska je gutala zemlje i narode, bez obzira na narodnost, Narodne i vjerske proturječnosti bile su čak i jedan od osnovnih uvjeta za dugotrajnu englesku vladavinu u tom dijelu svijeta.

znata vjera u Kašmiru bio je brahmanizam. Za vrijeme čuvenog indijskog vladara Aškoke, koji je vladao od planina Hindukuša do ušća rijeke Gangesa, u Kašmiru se počinje širiti budizam.

Ubraja se među najljepše i najzanimljivije zemlje svijeta. Obrubljen je brdima pod snijegom. Prosječna mu je visina oko 1.800 metara.

Osnojni ekonomski interesi zemlje vukli su je Indiji. Manji dio zemlje okupirale su pakistanske trupe, dok je ostalo pripojeno Indiji.

Brne ode u sud, a Bakonja sa Škeljom zadoše kroz pazar. Bakonja ne zna kuda će prije glavu obrnuti.

Šibenik: Nove stambene zgrade

Savjeti za naše domaćice

Kako najlakše uštedjeti vrijeme i trud

Pranje rublja — naročito većih komada — za svaku ženu je, ne samo vrlo težak posao, već joj oduzima i mnogo vremena.

luga, cijeda) i slabo napunjena žlica »ženske hvale« i 1 komadić sapuna (veličine tanke kriške sira).

To je osnovna mjera vode, sapuna i »ženske hvale«, a koja se za toliko puta povećava, kako to potrebe iziskuju, t. j. prema količini rublja.

posteljno rublje, zastori, stolnjaci i ukrasni predmeti ručnog rada, t. d. Svrha škrobljenja je trojaka: prvo, što škrobljeno rublje ljepše izgleda, drugo, što se manje prlja, i treće, što se pri kuhanju idući put prljavština s rublja lakše odstranjuje.

Kod ovakvog načina pranja rublja treba voditi računa samo o jednoj stvari, a to je, da se sa bijelim rubljem ne kuha šareno rublje, koje pušta boju. Da od toga ne bi došlo, trebalo bi krpicice, šarenog rublja iskuhati u malo iste nase, pa ako krpicice ne puštaju boju, može se i šareno rublje (košulje i sl.) kuhati zajedno s bijelim, opet zbog uštede vremena i sredstava.

Da nam rublje ljepše izgleda i lakše se glača (ako je škrobljeno), treba ga ostaviti na užetu, da se od kraja osuši, a koji sat prije glačanja poprskati čistom vodom i uviti u valjak. Izglačano rublje valja neko vrijeme ostaviti da se ohladi i prosuši, a onda tek spremiti u ormar ili u sanduk za rublje.

Način pranja rublja, koji vam preporučujemo, je takav da štediti vrijeme, snagu, rublje i sredstva, kako ona za pranje tako i ogrijev.

Krenuše dalje prašnjavom cestom, proturajući se kroza narod. -- Ma je li uvijek ov'liko svita u Skradinu? pita Bakonja.

— Ne, ja! veli Škeljo. Vako ti je samo pazarnim danom, i to ne vazda. Udoše među dva niza visokih kuća. Narod zaglušio ulicu. Pop svrnu nekuda na lijevo.

— Ajde pitaj, ima li kamara i oče li biti ručak za nas! naredi stric sinovcu. Bakonja, kome se svijest obrtaše u vrtolac, usprenta se uza kamene stepenice i ustavi se na siar, pred vratima.

— Ej, ima li koga u kući? viknu on, treskajući u vrata. — Ima, bogu fala, imaaa! odazva se ženski glas, pak istrča jedra ženica, davlastijeh očiju; dice imala oko trideset i pet godina. A koji si ti?

— Ima li kamara i ručak za strica? — Za koga strica? — Za fra-Brnu iz Visovca. — Ima, dušo! ... Nek zapovida odma, ako će!

A ti si fra-Brnin sinovac... Fra-Brne Jerkovića? O, lipoto moja, pa i ti ćeš se zafratriti?... Tako šestan i zgodan da mi se zafratriš! ... Čekaj da te tetka poljubi! (Cjeljiva zablenu Bakonju).

Bakonja sađe, ne znadaše ni sam kako, i kaza fratru, pak oba udoše u kuću. Škeljo uvede Dorata u štalu. Krčmarica dočeka fratru na slaru i poljubi mu ruku, pitajući se s njim. Brne ude u jednu sobu.

— A ti, lipoto, možeš se pribući kod mene u kužini jer su sve kamere uzete. Odi odi! — Uze ga za ruku i povede za sobom, pa mu dade stočić da sjedne, pa mu izu opanke, i svuče gaće, kao malom djetetu, te ga više ona obuče, nego što se sam obukao.

— A kako si mi sad šestan, lipoto. Ajde kroz p'jacu! Pomamiće se cure za tobom! ... Pa ti da se zafratriš, jedna ti majka! ... Brne ode u sud, a Bakonja sa Škeljom zadoše kroz pazar.

Bakonja ne zna kuda će prije glavu obrnuti. Dućani vru. Narod se tiska. U tišmi, na jednoj poljanici vide strica Šunda, gdje drži za konopac svi-njče. Bakonja se brzo okrenu, da se ne sukobi s njim, pa pode k krkvi, koja bješe prema njemu.

— A ti češ? pita Škeljo. — Pa u ovu crkvu. — A to je rišćanska! Ajde baš da vidiš. Bakonja zinu pred ikonostasom, punim bradatih svetaca. Poposta ja malčak, pak izadoše. — Povedi me u Alvrevića, e bi kupija štogod! reče Bakonja.

Kako je Pjevalica izliječio fra-Brnu

— A zar imaš jaspri? zapita Škeljo žmireći. — Imam... pet, šest pleta. — E, moj brajko, onda ćemo najprije u opalat, da mi kupiš cigalj. Pa pode pred njim, preko ulice, zastajući svakog časa, dokle mine čejade, ili živinče. Bakonja, kračujući za njim, nazrije strica na čelu ulice; oko njega se skupila gomila seljaka, među kojima bakonja poznade onu nakazu Škopića, Duvaiova brata. Brne je razmahivao rukama i valjda — vičući, prepirao se, jer se čeljad zaustavljajaše podalje od njih.

— Jev' ovo je opalat! reče Škeljo, kad stadoše pred neka vrata sa staklima, zatvorena, vrhu kojih bješe prikovana okrugla ploča od tenečke i na njoj naslikan orao sa dvije glave. S obje strane bijahu dva čelenka zatvorena staklima; u njima naslagano breme nekakvih zamotaka, a na bokovima od prozora višale nekoliko redova kamašsa s lalama i »spica« svake vrste. Na tri koraka od opalata sućelila se te šapću trojica ljudi u crvenim koporanima, sa kitama na kapama.

— Ko su ono, Škeljo? — Sta ja znam, ko su! ... Biće kolonaši, ko li! ... Ajdmo, blolan! ... Što si se zablenujal? Bakonja im se primčaće polako. Jedan od trojice obazrije se, te će mu mrko: — Sta se ti šuljaš, a?

Mali se zacrvenci, ali se brzo pribra i reče: — Pomozi bog, junaci! — Bog ti pomogo! — Kako si, arambaša? — Dobro, vala bogu! Kako ti? ... Zdrav o-svano! veli čovjek, gledajući pažljivo. — Ja vidu da me ne poznaješ! ... Ja sam dijak iz Visovca. Znaš kad ste dodili? ... — Znam, kako ne bih znao! odgovori arambaša, pa mu obrnu pleći.

— Ako ćete po jedan cigalj ... Dragob mi bilo da vas počastim ... — E, vala ... očemo, kad ti je milo! Škeljo, koji dotle držaše ruku na ključanici, smijujući se, uljeze prvi.

— Daj mi soldatski! cigalj! — A i ja ću jedan taki! dodade arambaša. — Mi ćemo duvana! veli pandur. Daj nam jedan pak od onoga kusca, krupnoga. — Mnogo vam je to! opazi starješina. — Nije! kako mnogo! ... Užmi i ti više cigalja. Pa i ti, Škeljo! ... Kamo ko?

Kad reče: kamo ko? vidje iza tezege, u prikrajku, jednu lijepu žensku glavu. Dva krupna oka gledahu ga, nekako suviše pažljivo. Curica to bješe, od petnaest, šesnaest godina. Ona ostavi na tezgu knjigu, iz koje čitaše, pa skoči hitro da posluži. Bakonja u svom vijeku ne vidje vitkijega stasa i bjeljih ruku. On se maši za rasklopljenu knjigu i zagegleda se u nju; gleda, gleda i ne može čudu da se načudi. Slova nijesu latinska, no neka su glagoljska. Pa ženska — i to curica — štije! ... Dakle su ženske u Skradinu pismene? pitaše sam sebe momčić. Pa kakav je ovo izezik? ...

— E, vala dijače! Baš ti vala! ... S dobrijem vrnuti! ... Pozdravi vratret! ... zaokupise pa pandur, ručeći se s njim, pak brzo izadoše. A on je namjerio da ih pita što za Bukara, a oni gle, odoše. Škeljo zakurnjavo nekakav dugačak crni cigar, na lik prevlake; drugi metnuo za uho, a nekolikijama virahu slameni ovršci iza kružata.

— Dakle, vi možete to čitati, gospodine? pita gospodica, smijući se ljubazno. — Gospodine! — Prvi put ga neko tako nazva, a još kakva ga usta nazvaše! ... O! kad bi bog htio učiniti jedno čudo — da se Bakonji napune džepovi žutih cekina, recimo — pa da je daruje. — Ja ne umim, gosposjo, i baš se čudim, koji je to jezik nalik na naš! — Kako: na naš? — On je dijak u Visovcu, sinovac gvardijanov, ja! objasni joj Škeljo. — Aaaa! otegnu djevojčica. I vi ćete se zafratriti! ... Ono je jezik srpski ... Dakle, deset cigara, to je pedeset; dva paka duvana, to je dvadeset i pet, svega sedamdeset i pet! dodade ona. — Sta sedamdeset i pet?? — Krajcera ... Dajte mi četiri plete, da vam vrnem kusur.

Bakonji zadržta ruka, kad je turi u džep. Vidje, ali dockan, na kakve je prijatelje nagraiso, pa da zabašuri kako mu je, poče kašljati, pak nezgrapno srmi nekoliko novčića i izade. — Vire mi se ova riščanka zagledala u tebe! poče Škeljo pred vratima ... Samo kako te gledala! kako te gledala! Ej, da si moje pameti! ... Znaš li ti da ona ima tri kuće ovdje, a jedinica je u majke, koja će otegnuti do malo, jer je boležljiva! ...

Bakonja ništa ne će od toga, no je hodio oborene glave, misleći: od šest pleta ostaju mi dvi i nekoliko krajcera! Ej, pameti! pameti! — A zar ne ćemo ka' što bi govoriša? ... Ako češ, onda je amoka! ...

Na to prekrije Bakonji, te će Škelju gnjevno: — Ajd' se vuci, galijote najzadnji! pak se razdvoji i krenu protivnim pravcem. Zvrljao je kroza svjetinu, zlovrljan, ne pazeći hoće li ga očeptiti i gurnuti, te su mu znala stopala i pleći: Jedan mu se prikovodanin javi i zapita ga, rašta je došao u varoš. »Doša! sam sa stricem« veli, pa onda mu sinu jedna misao. »Vire ti, znaš li da je sud? Povedi me, ako umiš, jer mi je triba naći strica!« »Jevu ... nije daleko. Ajdemo!« i pode pred njim, pa ga ostavi pred nekom oniskom kućom. Bakonja je dotle mislio, da je sudnica bar tri puta veća od manastira, te se jako začudi, vidjevši da na njoj nema n' oko pet prozora. Na ulasku bješe gomila seoske čeljadi. »Molim vas, poznaje li ko fra-Brnu iz Visovca? ... Da nije ovdinac?« pita Bakonja. »Tako ga jadi poznali, kako ga ja poznajem!« odazva se neki kozji glas, pa iz gomile promigoli glavom Krste Škopić. »Gorika je, iskapanik moj, a mislim da će sad izaći — nogu slomija, da bog da i sveti Vrane! ... A ti si to, dijače! ... Ja te nisam pozna! ... A ko bi te pozna, kako si se nadindirijala! ... Ja znam, kad si iša u plisnjavoj košulji i u benevrecima izlizanim, a sad te stric zaodija — taman, gospe mi, ka' da si Marasovića sin! ...

Bakonja se zacrveni i ude kroz vrata, ali je čuo što je i dalje nakaza govorila. — iskopaj me, bezdušnik! pričaše Skopić seljacima. Učinija mu je zvače za sto i pedeset talira gavnoga, što mi je zajmija bija prikolani, i za trideset talira dobiti — pa ne će da pričekaju do Lučine, nego navalija sad; daj! — pa jeto pretur mu da' kartu da me robi, i robicie me kroz osam dana, kukav ti sam ...

— Ma, je li isteka davno rok? pitaju ga. — Jes — tu skorice, bolan, nego sam se uzda u vrata; on se biše podjemčio, pak se ništo zagrizli među sobom, pak Načvar da se njemu-karce osveta, oče da umete menekarce ...

— A ko ti je brat? ... — Vratar, bolan: Jarčina ka' pa se zavadili pa ne će da me iskupi! ... Jarčine vratarske, oba ... oče im! ...

U to fra Brne sice iza stepenice, crven kao rak, kao ciganski mljeh. — Taa-ko! Ti me tu čekaš! Ajmo na ručak jer je podne prošle! veli sinovcu. Seljaci se razmakoše. Skopić skide kapiću preko glave. — Dujo moj, da sam ti preporučio! Smiluj se na menekarce, ka' što će bog na tebekarce! ... Dobri moj, lipi vra-Brne ...

Fratar otrese rukama, kao da čaše reći: znan te ja i što mi želiš! pa ubrza mimo nj. Ali Skopić zastopce za njim, moljajući kao prosjak. Kad bjehu pred krčnom, Bakonja se obrnu: — Gubo jedna brezobrazna, a šta si malo prenka govoriša, a? — Ostavi ga! ostavi! breknu stric, turnuvš maloga pred sobom. — Ja govoriša!? ... Šta sam govoriša!? ... Ja!? pita Krste, ali oni već bjehu na slaru. — A ti ste vi već, dujo? viknu krčmarica, koja u taj mah pronese bocu vina ... Zapovidajte a mo, brže. Oni su, bogmeka, svi ručali.

S vrata, koja ona otvorila, sunu duvanski dim zasu se smijeh i graja. Bakonja se začudi, kad vidje za dugačkim stolom popa Đerosima, do njega dva pomladna fratru, do njih pet, šest ljudi u varoškoj nošnjaji, do ovih dvije žene i još dva popriščanska. Brnu bjehu ostavili mjesto u pročelju, a od mah do njega, s desne, Bakonji. Ovaj se malščinjao i nečko da sjedne na tako odlično mjesto ali svi navalisa na nj. »Lipoto moja, sidi i ij, ka' ti se kaže!« više krčmarica, pospremajući ispreostalih. »A begemiš ga!« pita glasovito jedan popriščanski, gladički bradu. »Dala bi za nj tri carev grada, da sam mlada!« veli đavalonka. »A, recit da nije šesan, da nije ka' upisan! ... Pa da se t lipota zafratri!« ... »E, tobože, faliće mu nevišta, kad se zafratri!« reče jedan od varošana, (p svoj prlicii Šibenčanin). »Pitajte ove duje, umidi li se pomoći!« ...

Sad nastade masna šala, kao no ti iza obje da među putnicima. Bakonja i one dvije žene crvenjahu se. Ostali, svi osim zamišljena gvardijana, smijahu se i zadijevaahu Bakonju.

Velika bol naroda našeg kotara

Vijest je prenerazila građane Šibenika

Vijest o iznenadnoj smrti velikog volucionara i graditelja socijalizma druga Moše Pijade prenerazila je čitav radni narod Šibenika i okolice. Vijest o smrti druga Pijade munjevitom brzinom proširila se gradom, čiji su stanovnici u rupama na ulicama i trgovinama omentirali veliki gubitak koji je adesio našu zemlju.

U povodu smrti druga Moše obavljene su kazališne i kinopredstave, te sve druge javne priredbe. U ustanovama, nadležstvima i puzećima istaknute su državne, narodne i partijske zastave na pola plja i obavijene crnim florum.

Već u subotu u gotovo svim puzećima, ustanovama i nadležstvima održani su komemorativni sastanci na kojima se govorilo o životnom djelu velikog borca za izradnju socijalizma druga Pijade. Komemorativni sastanci održani su svim šibenskim školama i osnovnim organizacijama Saveza komunističke mladeži.

Savezni narodnoj skupštini, CK KJ, Saveznom odboru SSRN, Saveznom izvršnom vijeću i drugarici Lepi Pijade upućen je veliki broj telegrama u kojima radni kolektivi, organizacije i pojedinci izražavaju duboko saučešće povodom mrti druga Pijade. Među prvim upućenim telegramima nalaze se

telegrami Kotarskog komiteta SK i Kotarskog odbora SSRN Šibenik, zatim Kotarskog sindikalnog vijeća, Općinskog odbora SSRN Šibenik, Narodnog odbora kotara i općine Šibenik, TLM »Boris Kidrič«, brodogradilišta »Velimir Škorpić«, tvornice glinice aluminijske, »Štampe«, »Kornata«, »Prehrane« i »Grčkog magazina«, te političkih i društvenih organizacija Šibenika, Drniša, Vodica, Primoštena, Rogoznice, Tijesnog i drugih.

Naša delegacija na sahrani

U subotu je otputovala za Beograd delegacija Šibenskog kotara koja je u ponedjeljak 18. o. m. sudjelovala na sahrani predsjednika Savezne narodne skupštine Moše Pijade. Delegaciju su sačinjavali Petar Škarica, predsjednik NO-a kotara, Roko Frkić, predsjednik Kotarskog odbora SSRN, Srećko Bašić, organizacioni sekretar Kotarskog komiteta, Mijo Lemo, narodni poslanik u Saveznom vijeću proizvođača, Božo Radić, sekretar Općinskog komiteta SK Knin i Zvonko Baković, predsjednik Kotarskog komiteta Narodne omladine Šibenik.

Komemorativni sastanak Kotarskog komiteta SK-a

Povodom smrti druga Moše Pijade u ponedjeljak je održan komemorativni sastanak Kotarskog i Općinskog komiteta Saveza komunističke mladeži. O velikom revolucionaru i državniku govorio je drug Ivo Družić, sekretar Kotarskog komiteta SK. On je, između ostalog, rekao: »Njegove umne i intelektualne snage marksiste, revolucionara-komuniste koje je dao Partiji i radničkoj klasi naše zemlje, prešlo su okvire Jugoslavije. On je postao pojam komunista i borac za pobjedu socijalizma i izvan naših granica. Snažan i svijetao lik druga Moše, živjet će uvijek u srcima svih nas komunista i radnih ljudi naše zemlje i davati nove snage i podstrek u borbi za daljnji raz-

vitak izgradnje socijalizma u našoj zemlji.«

Članovi komiteta su minutom šutnje odali počast velikom pokojniku.

Vijenci na sahrani druga Moše

Na sahrani druga Moše Pijade upućeni su vijenci Kotarskog komiteta SK, Kotarskog odbora Socijalističkog saveza, Narodnog odbora kotara, te vijenci radnih kolektiva TLM »Boris Kidrič«, tvornice elektroda i ferolegura, Dalmatinskih ugljenokopa Siverić i Boksitnih rudnika Drniš.

Radnički dom u Šibeniku nosit će ime Moše Pijade

U nedjelju ujutro je u Narodnom kazalstvu Narodni odbor općine Šibenik održao komemorativnu sjednicu kojoj su, osim općinskog odbornika, prisustvovali i odbornici Narodnog odbora kotara sa područja grada. Sjednici su također prisustvovali predstavnici Jugoslavenske narodne armije, zatim društvenih i političkih organizacija, javni i kulturni radnici te brojni građani.

Sjednicu je otvorio predsjednik NO-a općine Petar Rončević, koji je govorio o životnom djelu neustrašivog borca i neumornog graditelja socijalističke Jugoslavije druga Moše Pijade.

Drug Rončević je, između ostalog, rekao:

— U drugu Mošu revolucionarni pokret, Savez komunističke mladeži i radni narod naše zemlje gube jednog od onih revolucionara, koji je svojim samoprijegorom, svojim visokim moralnim i borbenim duhom izgarao na poslu i zadacima koje mu je povjeravala naša Partija. Drug Moša svojom klasnom borbom, borbom za jedinstvo i čistoću Partije, svojim herojskim djelima u ratu i u mirnom ostvarivanju historijskih težnji naših naroda, svojim nesebičnim radom na izgradnji socijalističkog društva — ostavio je iza sebe veliko djelo trajne i pune vrijednosti. To veliko djelo čini druga Mošu historijskom ličnošću jugoslavenskog socijalističkog pokreta.

Nakon što je minutom šutnje odana počast preminulom drugu Moši, upućeni su telegrami NO-a kotara i općine Saveznoj narodnoj skupštini, Centralnom komitetu SKJ i drugarici Lepi Pijade. Na kraju je prihvaćen prijedlog da se na uspomenu preminulog druga Pijade osnuje fond za izgradnju radničkog doma, koji će nositi naziv »Moša Pijade«.

Bol nareda Drniša

Vijest o iznenadnoj smrti druga Moše Pijade, duboko je dirnula građane Drniša i njegove okolice. U školama su održani komemorativni sastanci i isto tako i u puzećima i ustanovama, gdje su radni ljudi minutom šutnje odali počast uspomeni pokojnog druga Moše Pijade.

Društvene organizacije »Napredna žena«, DTO »Partizan« i druge također su održale komemorativne sastanke, na kojim se govorilo o životu i radu druga Moše.

Narodni odbor općine Drniš održao je komemorativnu sjednicu, sa koje su poslani brzojavi i izrazi saučešća Saveznoj narodnoj skupštini i CK SK Jugoslavije.

Na zgradama su izvješene državne zastave na pola koplja. — m —

Bukovica u crnini

U petak navečer nakon što se saznalo za smrt druga Moše Pijade na svim javnim zgradama i domaćinstvima istaknute su zastave na pola koplja sa crninom. U nedjelju su održane komemorativne sjednice Narodnog odbora općine te ostalih društvenih organizacija sa kojih su upućeni telegrami saučešća CK SKJ, Saveznoj narodnoj skupštini i drugarici Lepi Pijade. Prekinute su sve zabave i konferencije, a u ponedjeljak je u svim školama održano posmrtno slovo.

(B. P.)

Žalost u općini Tijesno

U svim mjestima NO-a općine Tijesno bolno je odjeknula neudana vijest o smrti velikog borca i državnika Moše Pijade. Osnovne organizacije SK i poljoprivredne zadruge održale su komemorativne sastanke na kojima je odana počast predsjedniku Savezne narodne skupštine. Na svim zgradama istaknute su državne i partijske zastave na pola koplja. U osnovnim i osmogodišnjim školama održana su predavanja i pisane zadaće o životu i radu druga Moše. Telegrami saučešća s područja ove općine upućeni su Saveznoj narodnoj skupštini, CK SKJ, predsjedniku Titu i Lepi Pijade. (MM)

Tvornica elektroda i ferolegura zvat će se Tvornica »Moša Pijade«

Na komemoraciji, koja je održana u subotu u tvornici elektroda i ferolegura, radnici i službenici ovog kolektiva, odali su jednom minutom šutnje počast preminulom Narodnom heroju Moši Pijade. Sekretar Nikica Labura evocirao je uspomene na druga Mošu. Potom je upućen Odboru za sahranu Moše Pijade telegram u kome se, između ostalog, navodi:

»Kolektiv tvornice elektroda i ferolegura u Šibeniku sakupljen na komemoraciji povodom smrti prekaljenog borca i revolucionara druga Moše Pijade odlučio je da odsada ovo poduzeće nosi naziv Tvornica »Moša Pijade«.

Telegrami su također upućeni drugarici Lepi Pijade i Saveznoj narodnoj skupštini. (MM)

gradska kronika

Završava se izrada društvenog plana

U Narodnom odboru općine Šibenik završavaju se pripremni radovi oko sastava prijedloga društvenog plana i budžeta za 1957. godinu. U ovom napisu iznijet ćemo obim brutto investicija, koje predviđa novi društveni plan.

Ukupan iznos brutto investicija u 1957. godini iznosit će oko 2 milijarde i 600 milijuna dinara. Od tog iznosa najviše će biti investirano u industrijske objekte na području šibenskog industrijskog bazena. Tvornica lakih metala »Boris Kidrič« i tvornica elektroda i ferolegura za gradnju pojedinih objekata investirat će sumu od jedne milijarde i 605 milijuna dinara, za nastavak radova na operativnoj

obali Rogač 67 milijuna, za gradnju ranžirne stanice na Ražinama 10 milijuna, za rurove na vodovodnoj mreži 100 milijuna, za gradnju centralnog skladišta sa hladnjačom 45 milijuna, i t. d. Predviđeno je da će se iz sredstava investicionog fonda NO-a općine iznos od 22.190.000 upotrebiti za gradnju centralnog skladišta, a 24 milijuna dinara za unapređenje ulova i prerade spužava.

Investiciona politika treba da osigura ravnomjeran i pravilan razvitak ne samo privrede već i drugih društvenih djelatnosti. To je moguće postići ako se raspoloživa sredstva upotrebe za razvoj onih djelatnosti čije unapređenje predstavlja neophodnu potrebu s obzirom na stanje prerađivačke djelatnosti na ovom području. U tom pravcu usmjeriti pažnju kod kojih su u neposrednoj blizini osigurane sirovine i stručni kadar. Posebnu brigu trebat će voditi o razvoju zanatstva u proizvodnji potrošne robe za tržište, kao i onih čiji je opstanak usko vezan za industriju, saobraćaj i građevinarstvo.

TEČAJEVI ZA KVALIFICIRANE RADNIKE

Kotarsko sindikalno vijeće organiziralo je tečaj za kvalificirane i visokokvalificirane radnike koji je započeo radom prošle jeseni. Tečaj će završiti rad u mjesecu lipnju ove godine. Tečajevi za radnike metalske i građevinske struke pohađa preko stotinu radnika sa područja šibenskog industrijskog bazena.

Gradnja industrijske škole

Ovih dana nastavljeni su radovi na novogradnji koja je ranije imala poslužiti za potrebe učiteljske škole. U zgradi za koju je odobrena svota od 130 milijuna dinara, u školskoj godini 1958/59. otvorit će se industrijska škola za obobenu metalurgiju, prva takove vrsti u našoj zemlji.

Industrijska škola, u koju će se primati učinci sa završenom osmogodišnjom školom, stvarat će kadrove za aluminijsku industriju i druge obojene metale, a naučavanje će trajati tri godine. Učenicima sa završenom industrijskom školom moći će poslije određenog praktičnog rada nastaviti studije na fakultetu za pogonske inženjere čije se otvaranje predviđa u skoroj budućnosti. Pored toga, svršeni učenici industrijske škole moći će nastaviti školovanje u majstorskoj školi istog smjera. Pri industrijskoj školi otvorit će se i večernje odjeljenje za one radnike koji ne posjeduju odgovarajuće kvalifikacije.

U sastavu ove škole nalazit će se radionice i laboratoriji u kojima će učenici pored teorije stjecati i potrebnu praksu. (J.)

Šibenik kroz tjedan

NARODNO KAZALIŠTE

Srijeda, 20. III. — VOKALNI KONCERT RKUD »Kolo« — priredba za učesnice Savjetovanja Komiteta za elektrotermiju i elektrotehniku FNRJ — Početak u 20 sati. Četvrtak, 21. III. — SPL'SKI AKVAREL — predstava za građanstvo. — Početak u 19.30 sati. Subota, 23. III. — UMORSTVO PO NARUDŽBI — premijera drame od Knotta — predstava za pretplatnike A/1 i građanstvo. Nedjelja, 24. III. — UMORSTVO PO NARUDŽBI — predstava za pretplatnike B/1 i građanstvo. Početak predstava u 19.30 sati.

KAZALIŠTE LUTAKA

Na repertoaru Kazališta lutaka je dječja bajka Mladena Širole »U carstvu patuljaka«. Četvrtak, 22. III. — predstava za dječji vrtić »J. Bučić«. Petak, 23. III. — predstava za II. osmogodišnju školu. Subota, 24. III. — predstava za građanstvo. Nedjelja, 25. III. — predstava za građanstvo. Početak predstava u 16 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: Jugoslavenska kinoteka prikazuje francuski film — ČOVJEK ZVIJEZ — (20. III.). Premijera talijanskog filma — DJEVOJKI SA RIJEKE — u glavnoj ulozi Sofija Loren. Dodatak: Filmske novosti broj 9. (21—24. III.). Premijera američkog filma — NASILJE — Dodatak: Filmske novosti broj 10. (25—26. III.). SLOBODA: premijera engleskog filma — TATA VRATI SE — Dodatak: Kroz cio svijet broj 3. (do 21. III.). Premijera američkog filma u boji — MLADIĆ IZ OKLAHOMI — (22—26. III.)

Knin u žalosti

Izenadna smrt druga Moše Pijade veoma duboko je potresila sve građane Knina i narod kninske općine. Tuga naroda ovog kraja za preminulim revolucionarom bila je obilježena i vanjskim znacima. Na svim javnim zgradama i puzećima istaknute su zastave na pola koplja obavijene crnim florum. Na ostalom području općine spuštene zastave odavale su počast drugu Moši, nepokolebljivom borcu i tribunu na svim školama, željezničkim stanicama, na gradilištima, rudnika sadre u Kosovu i na ciglani u Strmiču.

U Kninu i okolici priredene su brojne komemorativne sjednice, koje su organizirali radni kolektivi, sindikalne podružnice, političke i društvene organizacije i škole. Minutom šutnje odavana je počast velikom sinu naših naroda Moši Pijade. I u jedinicama kninskog garnizona održani su komemorativni sastanci.

Općinski komitet SK Knin, pripadnici kninskog garnizona i radni kolektivi uputili su brzojave maršalu Titu, CK SKJ, Saveznoj narodnoj skupštini i drugarici Lepi Pijade

U nedjelju je održana komemorativna sjednica obaju vijeća NO-a općine Knin. Predsjednik NO-a općine Dušan Popović evocirao je uspomenu na životni put i djelo druga Moše. Na sjednici je zaključeno, da se umjesto vijenca na

Komemorativni sastanci u Vodicama

Povodom iznenadne smrti druga Moše Pijade, Općinski NO Vodice održao je 17. III. o. g. komemorativnu sjednicu. Na sjednici je o životu i radu preminulog predsjednika Savezne narodne skupštine govorio predsjednik NOO drug Alfirev Rudolf.

Na kraju sjednice pročitani su telegrami upućeni Saveznoj narod-

noj skupštini i supruzi preminulog druga Lepi Pijade.

Povodom smrti veterana SKJ održan je zajednički komemorativni sastanak Općinskog komiteta SKH Općinskog komiteta NO i Općinskog odbora SSRN-e Vodice.

O životu preminulog druga Moše i njegovom samoprijegornom i revolucionarnom radu govorio je drug Alfirev Engels, koji je istakao, da će nam svijetao lik druga Pijade biti uvijek primjerom borbe za izradnju socijalističke domovine.

Na kraju su pročitani telegrami upućeni CK SKJ, Saveznom odboru SSRN, i supruzi preminulog druga — drugarici Lepi Pijade.

U telegramima se ističe duboka tuga i svijest o ogromnom gubitku, koja je zadesila sav naš narod smrću omiljenog nam narodnog sina Čiča Janka. A. E.

I Zaton u žalosti

I selo Zaton dijelilo je žalost za nenadno preminulim predsjednikom Savezne narodne skupštine Mošom Pijade. U nedjelju je održan komemorativni sastanak uz prisustvo 200 mještana. O životnom djelu druga Moše Pijade govorio je član Općinskog komiteta SK prof. Božo Stošić. (NŠ)

Brzojavu saučešća

Brzojav Kotarskog komiteta SK-a i Kotar. odbora SSRN

Kotarski komitet SKH i Kotarski odbor SSRN uputili su Centralnom komitetu SKJ brzojav slijedećeg sadržaja:

Izenadnom smrću druga Moše Pijade naš narod gubi jednog od svojih najistaknutijih rukovodilaca. Boreći se i radeći za stvar radničke klase i socijalizma, ne poznavajući prepreke i osjećajući duboko za naš narod unosio je čitavo sebe i zato ga gubimo prerano.

Shvaćamo vašu tešku bol, jer nam je ona zajednička.

U telegramu, koji su uputili drugarici Lepi Pijade kaže se:

Duboko nas je potresla vijest o preranoj smrti druga Moše, komuniste i revolucionara, koji je svim bićem stavljaio sve svoje umne i fizičke sposobnosti za stvar radničke klase. Na tom putu je i sagorio njegov život.

Vašoj boli pridružuje se čitav narod našeg kraja.

Saučešće NO kotara i NO općine Šibenik

Sa komemorativne sjednice Narodni odbor kotara i općine Šibenik uputili su Centralnom komitetu SKJ brzojav ovog sadržaja: Neumljiva sudbina je prerano i neočekivano otrgla iz naše sredine velikog čovjeka, državnika i druga, koji je, ne štedeći svoje snage, neumorno radio na izgradnji sretne budućnosti naših naroda i socijalizma.

Iz naše sredine nestaje junak socijalističkog rada, koji pola vijeka svoje revolucionarne djelatnosti doprinosi borbi svog naroda i svoje Komunističke partije, ali će zato u našim srcima ostati vječno svijetao lik druga Moše, kao uzor života, borbe i rada.

U brzojavu Saveznoj narodnoj skupštini kaže se:

Neočekivana vijest o nagloj smrti milog nam druga Moše Pijade, predsjednika Savezne narodne skupštine, duboko je potresla i u crno zavila građane Šibenika i čitav naš narod. Smrt je prekinula nit života čovjeka i druga, koji je sve svoje biće ulagao u korist i dobrobit naših naroda i države.

U našim srcima neizbrisivo će ostati lik druga Moše, a njegov primjer ljubavi prema čovjeku i

domovini svijetlit će nam u našem radu na izgradnji socijalizma, za koju ideju je drug Moša dao samog sebe kroz čitav svoj život.

Telegram saučešća, koji je upućen drugarici Lepi Pijade glasi:

Dijeleći Vašu tešku bol, koja Vas je zadesila naglom i neočekivanom smrću nezaboravnog supruga, čovjeka, druga i državnika, junaka socijalističkog rada Moše Pijade, primite naše iskreno saučešće.

Telegrami Općinskog komiteta SK i Općin. odbora SSRN

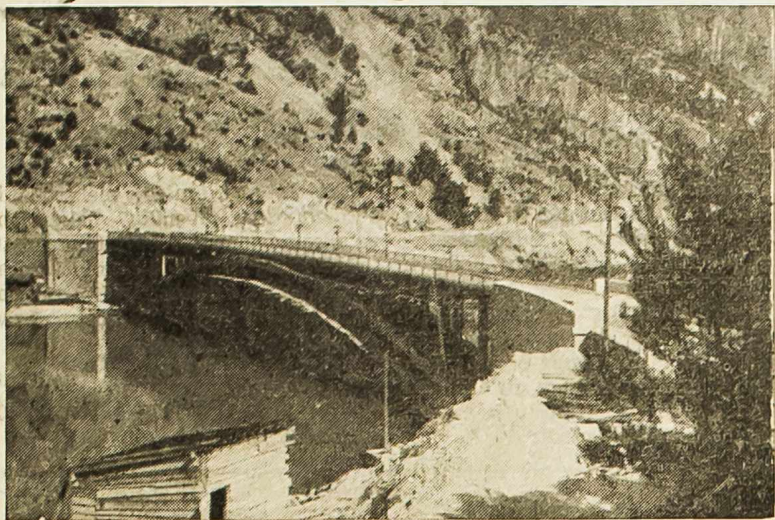
Općinski komitet SKH i Općinski odbor SSRN uputili su Centralnom komitetu SKJ brzojav slijedećeg sadržaja:

Duboko smo potreseni i ganuti smrću druga Moše, velikog revolucionara i državnika, koji je sve svoje umne i fizičke sposobnosti stavio u službu naroda.

Drugarici Leposavi Pijade upućen je telegram, koji glasi:

Duboko smo dirnuti nad iznenadnom i preranom smrću Vašeg druga Moše.

Naše saučešće nad gubitkom velikog socijalističkog borca i revolucionara.

Most kod Skrađina

IZ MATICNIH UREDA

Sibenik

ROĐENI

Branka, kći Mirka i Jakice Pavković. Branislav, sin Sime Branke i Ede Zairanović; Rade, sin Marka i Cvite Skelin; Liljana, kći Ive i Antule Nanjara; Maja, kći Ivana i Anđelke Ninić; Ljilja, kći Gojke i Ljubice Pjevalica; Joško, sin Branka i Zdenke Petković; Nada, kći Stipe i Stane Sarin; Mirjana, kći Ante i Katarine Jajaš; Moris, sin Stanka i Danice Roman; Boris, sin Josipa i Nade Čelar; Goran, sin Josipa i Olge Karadole; Miodrag, sin Nikice i Franice Bura; Ojdana, kći Miljenka i Ljubice Mrvica; Miroslava, kći Mira i Dragice Corkalo; Vedrana, kći Branka i Zosije Stanojević; Nidija, kći Caleta Danke; Predrag, sin Milijana i Karmele Simić; Ivica, sin Josipa i Mande Gović i Milivoj, sin Mate i Nedjeljke Zanze.

VJENČANI

Skelin Ivan, ložac — Bogdanović Janja, radnica; Kero Frane, ložac — Ereog Marija, radnica; Burić Jos, bravar — Juras Mira, domaćica; Ceko-Šupuk Bogoljub, bravar — Supe Kata, domaćica i Luša Marko, radnik — Svirčić Jorka, domaćica.

UMRLI

Šarac Slavomir Iljin, star 13 god.; Jurković Manda rod. Mikulandra, stara 74 god. i Baranović Ivo Rokov, star 32 god.

Knin

ROĐENI

Mirjana, kći Jovana i Marije Vujatović; Zivana, kći Dušana i Nikoline Orlović; Stojanka, kći Marka i Milice Bursać; Jelena, kći Nikole i Marije Kurbalija; Rajko, sin Jovana i Dare Bajić; Davor, sin Dušana i Marije Curuvija; Bosiljka, kći Petra i Cvite Klepo; Ljilja, kći Bože i Anice Barišić i Anica, kći Dušana i Stane Racić.

VJENČANI

Petelin Emil, bravar — Bareta Anka, domaćica.

KAZALIŠTE LUTAKA - ŠIBENIK

raspisuje

NATJEČAJ

za jednog službenika za vođenje sveukupne administracije

UVJETI: Srednja stručna sprema, položeni stručni ispit i najmanje 5 god. prakse, ili niža stručna sprema sa 10 god. službe. Plaća po uredbi. Nastup odmah.

PRIMJERNA INICIJATIVA UČITELJA

Selo Putičanje, koje broji svega 175 stanovnika, u posljednjem periodu izgradilo je novu školu. Na inicijativu mjesnog učitelja osnovan je odbor za elektrifikaciju, pa je u tu svrhu dosad sakupljeno preko 100 hiljada dinara. Nadalje je ureden glavni put koji vodi kroz selo, kao i školski vrt u kojem je zasadeno nekoliko desetaka čempresa i mladih borova.

UREĐUJE SE NOVI PARK I OBALA

Pored postojećeg parka, na inicijativu Turističkog društva u Tijekom, nedavno su započeli radovi na uređenju još jednog. Pored toga privode se kraju radovi na popravku obale, koja je sve do nedavno bila dobrim dijelom porušena. (A. S.)

MALI OGLASNIK ZAMJENA STANA

Pančevo — Šibenik — Mijenjam dvosobni stan u centru Pančeva za odgovarajući u Šibeniku. Autobusna veza sa Beogradom svakih pola sata. Za informacije pitati u uredništvu lista.

Oglašujte u Šibenskom listu

»SIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik

Uređuje redakcijski kolegij Glavni i odgovorni urednik

Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 - Tel. br. 5-62

Tekući račun: Narodna banka Šibenik broj 531-T-292

Rukopisi se ne vraćaju

Pretplata za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 dinara

Tisak: »Stampa« Šibenik

»BRZOMETNA« FILMSKA KAMERA

U Lenjingradskom institutu za preciznu mehaniku i optiku projektirana je i već izrađena nova filmska kamera koja omogućava izvanredno brzo snimanje. Pomoću ove kamere, nazvane »SSKS-1«, za jedan sekund može se snimiti od 1000 do 200.000 kadrova.

SPOMENIK NEPOZNATOM ČITAOCU NOVINA

Lokalni dnevni list u Kirhajmu pod Tekom, u Zapadnoj Njemačkoj, proslavio je ovih dana 125 godina svog izlazenja. Tom prilikom list-slavljenik podigao je nasred grada kameni spomenik zahvalnosti nepoznatom čitaocu novina. Ovo je, vjerojatno, jedini spomenik ove vrste na svijetu.

ČOVJEK NIKAD NE ĆE PUTOVATI NA MJESEC

Doktor Li De Forest, istaknuti američki naučnik i pronalazač, održao je nedavno predavanje u kome je rekao da po njegovom mišljenju čovjek nikad ne će stići na Mjesec »bez obzira na budući napredak nauke«.

Li De Forest, koga često nazivaju ocem elektronike, načinio je prije 51 godinu prvu elektronsku cijev, osnovu radija, televizije i radara. U svom govoru De Forest je izrazio uvjerenje da će još u toku ove godine biti odaslan prvi vještački Zemljin satelit. »Ali, stavi ti jednog čovjeka u višespratnu raketu i izaciti ga do gravitacionog polja Mjeseca, odakle bi on mogao da vrši naučna osmatranja, možda čak i da se spusti živ na njegovu površinu, pa da se potom vrati na Zemlju — sve to predstavlja samo lud san dostojan mašte Žila Vernaa«.

Međutim, stari naučnik uvjeren je da će kroz deset godina, a možda i ranije, televizija toliko napredovati da će se moći ostvariti prekooceanski televizijski prenosi.

SVJETLEĆI SATOVI NISU BEZOPASNI

U posljednjem broju »Britanskog medicinskog casopisa« objavljen je jedan članak koji se završava savjetom čitaocima da ne leže u postelju sa ručnim satom ako ovaj ima svjetleći brojčanik i kazaljke. Svaki svjetleći sat, zapravo zračenjem njegovih svjetlećih dijelova, predstavlja »izvjestan mali genetički rizik« tvrdi pisac članka, a taj znatno se povećava kad se zaštitno staklo zagrije. Čak i kad je staklo samo naprslo, takav sat ne bi trebalo upotrebljavati, već ga odmah dati na popravak.

OPERACIJA SE NASTAVLJA

Od praska koji nastaje kad jedan avion na miazni pogon probije zvučni zid, rasprsnuo se u hiljadu komada stakleni zid velike operacione sale bolnice u Sutportu, u Engleskoj. U trenutku nesreće u operacionoj sali privodena je kraju jedna dvosatna operacija koju je

SPORT

»ŠIBENIK« — »TEKSTILAC«

Danas poslije podne odigrat će se na stadionu »Rade Končar« prvenstvena nogometna utakmica I. zone između domaćeg »Šibenika« i »Tekstilca« iz Varaždina. U jesenskom dijelu prvenstva »Šibenik« je u gostima uspio oduzeti oba boda ekipi »Tekstilca«. Pobjeda je bila izražena u omjeru 3:2.

»DINARA« — »DOŠK« 6:1

U prijateljskoj nogometnoj utakmici između domaće »Dinare« i »Doška« iz Drniša pobjedila je »Dinara« sa 6:1. Pobjeda »Dinare« je zaslužena. U redovima pobjednika istakli su se Muždalo, Baršić i Purić.

U DOMU »PARTIZANA« PRIKAZANI FILMOVI

Prošlog tjedna su u domu DTO »Partizana« u Kninu prikazana tri filma iz oblasti fizičkog odgoja. Najprije je prikazan film o prošlogodišnjem saveznom sletu »Partizana« u Mariboru, zatim o republičkom sletu društava »Partizana« Makedonije u Skoplju i film o I. gimnastradi u Roterdamu.

zanimljivosti - pouka - zabava

MALI SAVJETI

Papir za potpalu vatre — Štedljiva domaćica ne će baciti nijedne stare novine nego će ih zgužvati i baciti u kofu vode, zatim će odmah izvaditi iz vode i staviti na sunce da se suši. Ovako prosušena potpala od papira bit će veoma praktična ne samo za potpalu, nego i za vatru prilikom spravljanja brzih jela.

Da čaša ne bi pucala — Mnogi vjeruju da će sačuvati svoje čaše od pucanja kada u njih sipaju vrelu tečnost, čim u čašu, stave malu kašičicu. To je netačno. Čaša će ipak puknuti, i to onda ako stoji za vrijeme sipanja tečnosti na metalnom služavniku. Zato domaćica kada sipa vrelu tečnost u čašu, neka pazi da joj čaša stoji na drvenom postolju ili salveti, a da se u njoj nalazi kašičica. Tada čaša ne će pucati.

Kako će se poznati da li je vino prirodno — Staviti jednu čašu vina u lonac, metnuti ga na štednjak i zagrijati do 90 stepeni toplote. U zagrijano vino staviti bijeli konac. Ako se konac odmah oboji, znači da vino nije prirodno.

Stvari od bijele kože čiste se bijelom vunenom krpom natopljenom u mješavini od mlijeka i pjene od bjelanca.

Da tkanina ne potamni pri pranju — Mnoge materije potamne pri pranju. Sjav će im se popraviti ako se posljednji put ispiraju u vodi sa malim dodatkom sirćeta ili amonijaka.

Mutno prozorsko okno — Ako vam je potrebno mutno prozorsko okno, za klozet ili kupatilo, rastvorite šaku kuhinjske soli u 1/8 litra piva i time premažite staklo. Kad se tečnost osuši, na staklu će se obrazovati tanka bijela mrlja, koja se uvijek lako može skinuti toplom vodom.

Mlijeko sredstvo za čišćenje politiranih stvari — Svježe mlijeko najbolje je sredstvo za čišćenje politiranih stvari. Ono ima to preimućstvo što ne ostavlja neprijatan miris, a dugim trljanjem uklanja nečistoću i namještaj dobija lijep sjaj.

Kako se skida sjaj s odijela

Kada se duže nosi odjeća od vunenih štofova, suknje, mantili, muška odijela, dobijaju naročito sjaj koji mnogo kvari njihov izgled. Sjaj se otklanja četkanjem tih mjestas razblaženim amonijakom ili špiritusom. Rastvor: 25 grama amonijaka, 25 grama soli i tri kašike za jelo vode; ili: 1 litar vode i 1 kašika špiritusa. Dobro je i četkanje toplom vodom i sapunom od žuči. Poslije čišćenja ovim sapunom, mora se štof dobro isčekati čistom vodom ili u njoj ispirati (ispiranje dolazi u obzir ako je u pitanju manji komad, suknja, dječje hlače i t. d.) Kad se štof prosuši, glačati ga sa naličja, preko vlažne krpe. Poslije glačanja ostaviti odijelo da se ohladi, pa ga tek onda staviti u ormar.

Da vam jaja budu svježija godinu dana — Stavite jaja u široku mrežastu kašiku i tako ih spustite u ključalu vodu samo jedan minut, ali ne duže. Poslije ovoga jaja će se održati u svježem stanju cijelu godinu.

Ispod stolnog zastirača — čebe — Domaćica kad postavlja sto treba da zna da ispod stolnog zastirača valja metnuti prvo tanko pamučno čebe, pa tek preko njega zastirač, da posude, ne bi suviše lupalo pri objedu, kao i da se politir na stolu ne bi kvario direktnim dodirom toplih sudova.

Voda i namještaj — Mrlje od vode na namještaju mogu se izvaditi trljanjem mješavinom ulja i soli. Za taj posao treba uzeti čep. Kad mrlja iščezne trljati mekom vunenom krpom da drvo bude i svijetlo.

Kad ormari zaudaraju — Ormari koji zaudaraju na pljesan ili iznutra navukli kakav drugi neprijatan miris, treba oprati juhom od brašna slačice. Brašno slačice naliti vrelom vodom, ostaviti poduže da stoji, pa juhu procijediti kroz platnenu krp.

(S. S.)

NO općine — Sekretarijat za komunalne poslove — Šibenik

raspisuje

NATJEČAJ

Za izgradnju produženja ceste u stambenom naselju Mažurice u Šibeniku.

Kompletni izvedbeni elaborati mogu se dobiti u sekretarijatu za komunalne poslove NO općine — Šibenik svakog dana od 9 — 12 sati.

Proračunski iznos za izgradnju predmetne ceste iznosi dinara 3.000.000.

Prikupljanje i otvaranje ponu da izvršit će se u petak 29. III. 1957. godine u 10 sati u Sekretarijatu za komunalne poslove NO općine Šibenik.

Ponuđe mogu dostaviti samo građevna poduzeća koja imaju ovlaštenja za ove radove. Potrebno je položiti garanciju kod Narodne banke — Filijale Šibenik u visini od 50% od proračunskog iznosa.

Licitanti treba da dostave spisak osnovnog građevnog materijala s kojim su kalkulirali na licitaciji, kao i faktor na radnu snagu za nepredviđene radove.

Trgovačko poduzeće »Gradski magazin«

Šibenik

raspisuje

NATJEČAJ

ZA POSLOVOĐU PRODAVAONICE GRAĐEVNOG MATERIJALA

Poželjno je poznavanje drvene građe i ostalog građevnog materijala. Po mogućnosti srednja stručna sprema i barem 5 godina prakse na poslovima poslovođe ili pomoćnika.

Plaća po tarifnom pravilniku poduzeća.

Nastup službe odmah ili po dogovoru. Pismene ponude dostaviti do 30. marta o. g. upravi poduzeća. Lica kažnjavana zbog privrednog kriminala ne dolaze u obzir.

OBAVIJEST

Narodnog odbora kotara Šibenik

Obavještavaju se ustanove, nadležstva i poduzeća, da je Narodni odbor kotara Šibenik uveo kućnu telefonsku centralu. Centrala ima brojeve 2-64, 2-65, 2-66, 2-67 i 2-68.

Direktni brojevi ostali su ovi:

- predsjednik 6-04
- potpredsjednik 6-05
- tajnik 6-56
- načelnik Sekretarijata za privredu 5-51
- načelnik Sekretarijata za financije 3-12
- načelnik Sekretarijata za narodnu obranu 4-10
- šef zavoda za plan 2-59